लैंगिक समानता तथा सामाजिक समाबेसिकरण परिक्षण प्रतिबेदन

२०७९

महाराजगञ्ज नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
कपिलबस्तु, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

बिषय सुची

(क) परिचय खण्ड ३

१ पृष्ठभुमि ३

२ अध्ययानको महत्व ४

३ लैगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण परिक्षणका उदेश्यहरु ५

४ लैगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण परिक्षणले समेटने क्षेत्रहरु ५

५ लैगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण परिक्षणको विधि र तरिकाशरु ६

६ लैगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण परिक्षणमा सहभागीहरु ८

(ख) तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड ११

७ तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र ब्याख्या (विभिन्न तालिकाहरु ११

(ग) विश्लेषण खण्ड १३

८. लैससास परिक्षण विश्लेष्मणका औजारहरु १५

९ तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययान तथा बिश्लेषण १७

(घ) मुख्य उपलब्धि १९

१०. लैससास परिक्षण विधिबाट देखिएका लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरणको अवस्था २४

१०.१ परिक्षण पश्ताप प्रमुख सुचकहरुले पाप्त गरेको अंकहरुको लेखाजोखा २५

१०.२ लैससास परिक्षण नतिजाको माकुरे जालो २६

११. नगरपालिकाको लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकाणका सबल पक्ष र सुधार गर्नप्रर्ने पक्षहरु २६

१२ लैससास विकास कार्य योजना २७

निश्कर्ष २७

सुझावहरु २८

अनुशचीहरु

परिचय खण्ड

१.पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबै प्रकारका जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था रहेको छ । संविधानको भाग ३, मौलिक हक र कर्तव्य अर्न्तगत धारा २४ मा छुवाछुत तथा भेदभाव विरुद्धको हक, २६ मा धार्मिक स्वतन्त्रताको हक, ३२ मा भाषा तथा संस्कृतिको हक, ३८ मा महिलाको हक, ३९ मा बालबालिका सम्बन्धि हक, ४० मा दलितको हक, ४२ मा सामाजिक न्यायको हक, ४१ मा ज्येष्ठ नागरिकको हक, ४३ मा सामाजिक सुरक्षाको हक लगायतका मौलिक हकहरूको व्यवस्था गरिएको छ । महिलाको हक सम्बन्धि उपधारा (१) ले समान वंशीय अधिकार, उपधारा (२)ले सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन् स्वास्थ्य सम्बन्धि अधिकार, उपधारा (४) ले राज्यका सवै सरकारमा सहभागिता हुने अधिकार, उपधारा (६) ले सम्पत्ति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धि अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । बालबालिकाको हक सम्बन्धि उपधारा ४ ले कुनै पनि बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन नपाइने, उपधारा ५ ले बालविवाह, गैरकानूनी ओसारपसार अपहरण र बन्दक राख्न पाइने छैन भन्ने व्यवस्था गरेको छ। दलितको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले राज्यका सबै निकायमा दलितलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुने हक हुने छ भनी व्यवस्था गरेको छ त्यसैगरी सामाजिक न्यायको हक सम्बन्धि उपधारा १ ले आर्थिक, सामाजिक वा शैक्षिक दृष्टिले पछाडी परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेसी, थारु, मुस्लिम, पिछाडावर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएको व्यक्ति, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पीडित वा पिछडिएको क्षेत्रको नागरिक तथा आर्थिक रुपले विपन्न खस आर्यलाई समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका निकायमा सहभागीताको हक सुनिश्चित गरेको छ । संविधानले लै.स.सा.स. सुनिश्चित गर्न समानता र गैर भेदभावको सिद्धान्तको व्याख्या गर्नुका साथै संवैधानिक राष्ट्रिय आयोग र मानव समाज संस्थाहरू सहित राष्ट्रिय महिला आयोग, राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, राष्ट्रिय मधेश आयोग, राष्ट्रिय मुस्लिम आयोग, राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति आयोग र राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगहरू स्थापना गरि कार्यारम्भ गरिसकेको अवस्था छ । संविधानद्वारा प्रत्याभूति गरिएको संघिय शासन प्रणालीमा लैङ्गिक असमानता र सामाजिक वहिष्करणलाई कम गर्न तथा सामाजिक रुपान्तरणका लागि धेरै अवसरहरू प्रधान गरेको छ। यस पद्धतीले नेपालका सबै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवद्धता अगाडि बढाउने क्षमता राख्दछ। लै.स.सा.स. का सवालमा सम्बोधन गर्ने मुख्य अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौताहरूमा दिगो विकास लक्ष्य, महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW),बेइजिङ्ग घोषणा पत्र (BPFA) आदि मूख्य पङ्तीमा रहेका छन् । दिगो विकासको पाँचौ लक्ष्य लैङ्गिक समानता र सोह्रौ लक्ष्य शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र समावेशी समाजंको आवश्यकता मुख्य लै.स.सा.स.को लागि समर्पित लक्ष्य हुन । यद्यपी दिगो विकासका सबै लक्ष्य लै.स.सा.स. अनुरुप एकिकृत गरिएको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लै.स.सा.स.) सम्बन्धि व्यवस्था गरेकोछ । यसका अलावा दफा ११ को नगरपालिका र गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारको उपदफा (२) मा जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन गर्ने

जिम्मेवारी, अन्र्तगत विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ भने दफा २४ को उपदफा (२) मा स्थानिय तहले विकास योजना निर्माण गर्दा संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसिमा, र प्रकियासँग अनुकुल हुने गरि सुशासन, बालमैत्री, वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुल, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण लगायतका अन्तरसम्बन्धित विषयबस्तुलाई ध्यान दिनु पर्नेछ भनी व्यवस्था गरिएको छ । यसै गरी सोही दफाको उपदफा ३ मा नगरपालिका तथा गाउँपालिकाले आफ्ना योजनाहरू निर्माण गर्दा महिला, बालवालिका तथा पिछडिएका वर्ग क्षेत्र र समुदायहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने छ भनि उल्लेख गरिएको छ। त्यसैगरी वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारमा तथ्याङ्क अद्यावधिक तथा संरक्षण अन्तर्गत खण्डीकृत तथ्याङ्क संकलन गर्ने, सामाजिक विकास कार्य अन्तर्गत बालविवाह, बहु-विवाह, लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्ने आदिको व्यवस्था गरिएकोछ । स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन अन्तर्गत योजना तर्जुमा प्रकृयामा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै महिला, बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने योजना छनौटमा जोड दिदै लै.स.सा.स. प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । ऐनले गरेको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारहरूले वर्षमा एक पटक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको प्रथम चौमासिक भित्र लै.स.सा.स परिक्षण गरी सक्नुपर्दछ । लै.स.सा.स परिक्षण दिग्र्दशन २०७८ मा व्यवस्था भए बमोजिम लै.स.सा.स. परिक्षण कार्यको सहयोग तथा समन्वयका लागि स्थानीय सरकारले एक कार्यदल गठन समेत गर्नुपर्दछ । नीति, कानुन, योजना, संस्थागत व्यवस्था, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह, सुशासन तथा उत्तरदायित्व गरि ५ वटा प्रमुख शिर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशीर्षकहरू राखिएका छन । ती उपशिर्षकहरूलाई प्रष्ट बनाउनका लागि प्रत्येक उपशिर्षकमा प्रश्नहरू राखिएका छन । तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसंग छलफल गर्नुपर्ने हुन्छ । छलफलको आधारमा प्रत्येक उपशिर्षक बारेका उत्तरहरू राम्रो देखिएकामा १, मध्यम देखिएकामा ०.५ र सुधार गर्नुपर्ने देखिएकोमा वा सो विषय हुँदैनभएमा ० अंकहरू प्रदान गर्नुपर्ने हुन्छ र प्राप्त नतिजालाई माकुरी जालो तथा स्तम्भ चित्रको माध्यमबाट सहभागीहरू माभ्फ प्रस्तुत गर्नुपर्दछ । लै.स.सा.स परिक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुसरण, लै.स.सा.स. परिक्षण कार्यविधिको महत्वपुर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वियनबाट आफ्नो लै.स.सा.स. क्षेत्रको विकासको उत्तरदायित्व पुरा गर्न स्थानीय सरकारलाई ठूलो टेवा पुग्ने गर्दछ । यसैको आधारमा भविष्यको रणनीति तथा योजना तयार गर्ने कार्यका लागि यसबाट प्राप्त निष्कर्षहरूले सघाउँछन ।

लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत पर्ने कपिलवस्तु जिल्लामा रहेको महाराजगंज नगरपालिका जिल्लाको विचमा अवस्थित रहेको छ। यस नगरपालिकाको पूर्वमा कपिलवस्तु नगरपालिका, पश्चिममा कृष्णनगर र शिवराज नगरपालिका रहेको छ भने उत्तरमा बुद्धभूमी नगरपालिका र दक्षिणमा छिमेकी राष्ट्र भारत रहेको छ । ११२.२१ वर्ग कि.मि मा फैलिएको यस नगरपालिकामा राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार ४८८.३७ जना प्रति वर्ग कि.मि जनघनत्व रहेको छ। यस नगरपालिकामा मधेसी बहुल्यता रहेको पाइन्छ। यहाँ मुस्लिम, कुर्मी चौधरी, यादव, पासी, कलवार, चामर, मल्लाह, धोबी, शुक्ला, पाण्डे, गुप्ता, तिवारी, थारु लगायतका जातजातीहरूको बहुल्यता रहेको छ । साविकको महाराजगंज, बरहपुर, उदयपुर, भलवारी, कुशवाह, कजरह्वा, शिसवा, हर्दौना, बलरामपुर गाविसलाई समेटेर यस महाराजगंज नगरपालिको स्थापना भएको हो ।

कुनैपनि स्थानको जनसङ्ख्या सो स्थानको विकासको साधन र साध्य दुवैको रूपमा रहेको हुन्छ। विकासका लागि आवश्यक आर्थिक र भौतिक साधनको परिचालन मानव श्रोतबाट नै हुने भएकाले विकास योजना

तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्दा यसको बनावटका विविध पक्षहरूको अध्ययन र विश्लेषण आवश्यक हुन्छ । राष्ट्रिय जनगणना २०७८, को प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार ९,९४५ परिवार संख्या रहेको महाराजगंज नगरपालिकाको कुल जनसंख्या ६५,६६८ रहेको छ । जसमध्ये पुरुषको संख्या ३३,२५७ र महिलाको संख्या ३२,४११ रहेको छ ।

२. अध्ययणको महत्व

महाराजगंज नगरपालिकाले महिला, जनजाती, आदिवासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिएको छ । आफ्नो क्षेत्रको विकासका लागि श्रोत र साधनहरूको बाँडफाँड, कार्यान्वयन तथा परिचालन, र त्यसबाट प्राप्त प्रतिफलको उपभोगमा यस परिक्षणले सामाजिक समानता ल्याउने उद्देश्य राखेको छ । नगरपालिकाबाट प्रवाहित सेवालाई बढी प्रभावकारी बनाउन लैंङ्गिक स्थितिको पहिचान र योजनाबद्ध तवरबाट लैंङ्गिक उत्तरदायी विकास प्रकृयालाई संस्थागत गर्न लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण आवश्यक छ । लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण प्रकृया आफैमा एउटा सहभागितामुलक स्वमूल्याङ्कन भएकोले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत तथा संस्थागत कृयाकलापहरूलाई लैंङ्गिक समानता र महिला सशक्तिकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा काम गर्न उत्साह जगाउँछ । साथै यस प्रक्रियामा संलग्न पक्षलाई लै.स.सा.स.कोपक्षमा उत्तरदायी हुने तर्फ पनि उन्मुख गराउँदछ । यस प्रक्रियाले स्थानीय तहको लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण, सामाजिक समावेशीकरण तथा महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि कार्यक्रममा प्रभावकारिता बढाउन र संस्थागत अपनत्वको भावना कायम गर्न पनि सघाउ पुऱ्याउँदछ । यस परिक्षणद्धारा आगामी वर्षमा नगरपालिकाले लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन समेत मद्दत पुऱ्याउँदछ ।

३. लैससास परिक्षणको उद्देश्यहरु

सम्पूर्ण अध्ययण, अनुसन्धान, परिक्षण आदि सबैको अ-आफ्नै उद्देश्य राखि अध्ययण, अनुसन्धान परिक्षण आदि गरिएको हुन्छ । यस परिक्षणको पनि आफ्नै बिशिष्ट खालको उद्देश्यहरु रहेका छन्, जुन निम्नानुसार बुदागत रुपमा राखिएको छ :

- नेपालको संबिधान २०७२, स्थानीय सरकार संञ्चालन ऐन २०७४ मा भएको लैङ्गिक समानता सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय तहले अङ्गिकार गरेको नीतिगत व्यवस्था र यसको कार्यान्वयनको अवस्थाको स्व-लेखाजोखा गर्न ।
- महाराजगंज नगरपालिका भित्र “लैससास” कार्यन्वयनको वर्तमान अवस्थाको बिश्लेषण गर्न ।
- महाराजगंज नगरपालिकाको बार्षिक निति तथा कार्यक्रममा “लैससास”का सबालहरुलाई समेट्न
- महाराजगंज नगरपालिकाको “लैससास” सम्बन्धित राम्रा पक्षहरुलाई अझ प्रभावकारी तवरले बढवा दिन ।
- महाराजगंज नगरपालिकाका “लैससास” सम्बन्धि सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरुलाई बिषेश कार्ययोजना बनाएर सम्बोधन गर्न ।

- महाराजगंज नगरपालिकाको ऐन, नियम, नियावली, निति तथा कार्यक्रमहरुलाई "लैससास" मैत्री बनाउन ।
- लैससास दिगो विकासका लाागी कार्य योजना बनाएर काम गर्न ।

४. लैससास परिक्षणले समेट्ने क्षेत्रहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्दा महाराजगंज नगरपालिकामा उपलब्ध विभिन्न दस्तावेजहरुको अध्ययन गरिएको थियो । महाराजगंज नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, बार्षिक योजना तथा विभिन्न क्षेत्रगत कार्यक्रमहरुले लैससास क्षेत्रलाई कति सम्म सम्बोधन गरेको छ भनेर अध्ययन गरिएको थियो । यसै गरि लैङ्गिक समताको सिद्धान्त, समविकासको सिद्धान्त, समावेशीकरणको सिद्धान्त तथा लैङ्गिक उत्तरदायित्वको सिद्धान्तलाई यस नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमबाट आत्मसात गरिएको वा गरिनु पर्ने विषयहरुको अध्ययनको क्रममा खोजी भएको थियो । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण दिग्दर्शन २०७८ ले तोकेका क्षेत्रहरुमा नीति, कानुन, योजना, संस्थागत व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन तथा उत्तरदायित्व मूल विषय क्षेत्र र यी क्षेत्र भित्र पर्ने पर्ने उपक्षेत्रहरु नीति कानूनमा समावेशिता, योजना तर्जूमा तथा कार्यान्वयन, वजेट तर्जूमा तथा कार्यान्वयन, कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणाली समावेशी, समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व, कार्य प्रणालीमा समावेशीकरण, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता, तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन, मानव संसाधन तथा क्षमता विकास, अनौपचारिक मूल्य, मान्यता, र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना, कानुनी साक्षरता, विपद् व्यवस्थापनमा समावेशिता, पूर्वाधार विकास, प्रजनन् स्वास्थ्य, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाइ, स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन, सुशासन, उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता, सूचना तथा संचार, अनुगमन तथा मूल्यांकन र समन्वय तथा सम्वन्ध विस्तार जस्ता उपक्षेत्रहरु यस लैससास परिक्षणका अध्ययन क्षेत्रहरु रहेका छन् । जुन निम्नानुसार रहेका छन :

- नीति, कानून, योजना अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- संस्थागत व्यवस्था अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सेवा प्रवाह अन्तर्गतका क्षेत्रहरू
- सुशासन तथा उत्तरदायित्व अन्तर्गतका क्षेत्रहरू मूख्य ५ वटा क्षेत्रहरू तथा सूचकहरू अन्तर्गत रही तल उल्लेखित २२ वटा उपसूचक तथा उपक्षेत्रहरू यस परिक्षणको मूख्य अधारहरू हुन् ।
- नीति र कानूनमा समावेशितारसहभागिता
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
- कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व
- कार्यप्रणाली समावेशी
- समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व

- वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता
- तथ्याङ्क सङकलन तथा व्यवस्थापन
- मानव संसाधन तथा क्षमता विकास
- अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार बिरूद्ध जनचेतना
- कानूनी साक्षरता छ
- विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता
- पूर्वाधार विकास
- प्रजनन स्वास्थ्य
- शिक्षा कार्यक्रम
- खानेपानी तथा सरसफाइ
- स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन
- सुशासन
- उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता
- सूचना तथा संचार
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार

५. लैससास परिक्षणको बिधि र तरिका

लैससास परिक्षणका लागि यस महाराजगंज नगरपालिकासँग प्रारम्भिक समन्वय पश्चात नगरपालिकामा आइ लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण निर्देशिका २०७८ मा उल्लेख भए अनुसार ३ वटा चरणहरु पार गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ । ती चरणहरुमा :

(क) तयारी चरण

यस तयारी चरणमा सर्वप्रथम प्रमुख सहजकर्ता नगरपालिकामा प्रत्यक्ष रुपमा नगरपालिकामा भेटघाट गरी प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, महिला तथा बालबालिका शाखा र सूचना अधिकारीसँग अन्तरक्रिया गरि नगरपालिकाका नगर प्रमुखको अध्यक्षतामा लैंससास परिक्षणका लागि बैठक संचालन गरि स्थायी लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण कार्यन्वयन समिति गठन, लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण परिक्षणका लागी कार्यदल गठन र नगरपालिकाको लैससास परिक्षण कार्यशालाको मिति, समय र सहभागी सम्बन्धमा छलफल गरि निर्णय गरिएको थियो ।

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यन्वयन समिति गठन

क्र.सं.	नाम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	नगर प्रमुख श्री अब्दुल कलाम	संयोजक	मुस्लिम
२	नगर उपप्रमुख श्री रीता कुमारी कुर्मि	सदस्य	मधेसी
३	सामाजिक बिकाश शाखा श्री योगेन्द्र के.सी.	सदस्य	क्षेत्री

४	कार्य पालिका सदस्य श्री भगवति पासि	सदस्य	दलित
५	कार्यपालिका सदस्य श्री छेदि प्रसाद कुर्मि	सदस्य	मधेसि
६	महिला बिकास शाखा श्री बिन्दबासिनि चौधरी	सदस्य	आदिबासि जननाति
७	प्र.प्र.अ. श्री रबिन्द्र चौधरी	सदस्य सचिब	आदिबासि जननाति

लैससास परिक्षणका लागी कार्यदल गठन ।

क्र.सं.	नाम	पद	समावेशिताको क्षेत्र
१	नगर उपप्रमुख श्री रीता कुमारी कुर्मि	संयोजक	मधेसी
२	कार्यपालिका सदस्य श्री छेदि प्रसाद कुर्मि	सदस्य	मधेसि
३	कार्य पालिका सदस्य श्री भगवति पासि	सदस्य	द्यलित
४	प्रशासन शाखा प्रमुख निश्चल पौडेल	सदस्य	ब्राहमण
५	महिला बिकास शाखा श्री बिन्दबासिनि चौधरी	सदस्य सचिब	आदिबासि जननाति

यसका साथै आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो । नगरपालिकाबाट गत आ.ब.को बार्षिक योजना, क्षेत्रगत योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, चौमासिक/बार्षिक समिक्षा, विकास बुलेटिन, नगरपालिकाको प्रोफाइल आदि दस्तावेजहरु संकलन गरिएका थिए । यी दस्तावेजहरु अध्ययन गरि कार्यान्वयन चरणमा छलफल गर्ने र सहभागीहरुलाई संकेतहरुमा अंक प्रदान गर्न सहज हुने गरि प्रशिक्षण गर्न तयारी गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त कार्यशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु व्यवस्थापन गर्ने लगायत लैंगिक परिक्षणका लागि आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण तयारीका कामहरु सम्पन्न गरिएको थियो ।

(ख) कार्यान्वयन चरण :

- *प्रारम्भिक सूचना संकलन*

महाराजगंज नगरपालिकामा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका लागि भए गरेका कार्य प्रगतिहरुका विषयमा जानकारी लिनका लागि प्रमुख सहजकर्ताले नगर उप-प्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र सूचना अधिकारीसँग प्रत्यक्ष छलफल गरि सूचनाहरु संकलन गरेका थिए ।

- *लक्षित वर्गसँग छलफल*

महाराजगंज नगरपालिको विकासमूलक गतिविधिहरु सञ्चालन गर्ने क्रममा महिला, बालबालिका र अन्य लक्षित वर्गलाई के कसरी समेटेर लिएको छ भन्ने विषयमा जानकारी लिनका लागि स्थानीय तहका दलित महिला सदस्य, महिला तथा बालबालिकाको क्षेत्र हेर्ने सम्पर्क व्यक्तिसँग छलफल गरिएको थियो । उनिहरुसँग लक्षित वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि भइरहेका पहलहरुका विषयमा परिक्षणका सूचकहरुमा आधारित रहेर छलफल भएको थियो ।

- *कार्यशाला सञ्चालन*

महाराजगंज नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरु र पदाधिकारीहरुसँग अन्तरक्रियात्मक छलफल गर्ने र सो को आधारमा सहभागीहरुले लैंगिक परिक्षण गर्ने उद्देश्यले प्रमुख सहजकर्ताको नेतृत्वमा कार्यशाला सञ्चालन गरिएको थियो । यसका लागि सवै सहभागीहरुलाइ प्रशिक्षण दिएर उनिहरुलाई लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण किन र कसरी भन्ने विषयमा अनुशिक्षण गरिएको थियो ।

- *SWOT Analysis*

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका क्षेत्रमा महाराजगंज नगरपालिकामा भएका अभ्यासहरुमा सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्ष, अवसर र चुनौतीहरुका विषयमा समूह छलफल गरिएको थियो ।

- *प्रश्नावलीहरुमा अंक प्रदान*

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण दिग्दर्शन २०७८ अनुरुपका १०० वटा सूचकहरु माथि छलफल गरि सहमतिमा अंक प्रदान गर्न सहजीकरण गरिएको थियो । प्रश्नावली उपर छलफल गर्दा १ वा ०.५ अंक प्रदान गरेमा त्यसलाई प्रमाणीत गर्न आवश्यक पर्ने दस्तावेजहरु के के हुन भन्ने विषयमा सहजकर्ताहरुले स्पष्टरुपमा सहजीकरण गरेका थिए र त्यसै अनुसार प्रमाण संकलन गरिएको थियो ।

- *माकुरी जालो तयार*

अंक प्रदान गरे पश्चात उनिहरुले दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो र सो को आधारमा सहभागीहरुलाई लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा महाराजगंज नगरपालिकाले गरेका पहलहरुमा आधारित भइ सवल पक्ष, सुधारात्मक पक्षको विश्लेषण गरिएको थियो ।

- *लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणमा अनुसार आगामी दिनमा गर्ने कार्ययोजना तयार*

माकुरी जालोमा प्राप्त परिणामका आधारमा सवल पक्षहरुलाई अझ राम्रो गर्दै जाने र सुधार गर्नु पर्ने पक्षलाई समेट्ने गरि बार्षिक कार्ययोजना तयार गरिएको छ । यस कार्ययोजनामा गर्नु पर्ने काम, जिम्मेवारी, समय र लागत अनुमान गरिएको छ ।

(ग) प्रतिबेदन चरण

सहभागीहरुले प्रश्नावलीहरुमा दिएको अंकको आधारमा माकुरी जालो तयार गरिएको थियो भने सो माकुरी जालो सहभागीहरुसँग प्रस्तुत गरेर सवल पक्ष र सुधारात्मक पक्षहरुलाई औल्याइ सवल पक्षहरुलाई अझ राम्रोसँग अगाडि बढाउन र सुधारात्मक पक्षहरुलाई कार्यान्वय गर्नका लागि काम, जिम्मेवारी, समय सीमा र अनुमानित लागतको आधारमा कार्ययोजना तयार गर्ने काम सम्पन्न गरियो । सो आधारमा समग्र लैंगिक परिक्षणको प्रक्रियालाई दस्तावेजीकरण गर्ने उद्देश्यले कार्य सम्पन्न प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गरियो ।

६. लैससास परिक्षणका सहभागिहरु :

लैससास परिक्षण निम्नानुसार व्यत्तित्वको उपस्थितिमा सम्पन्न भएको थियो :

क्र.स.	नम,थर	लिङ्ग	पद/दर्जा	कार्यालय को नाम	कार्यालय को ठेगाना	मेबाइल / इमेल	सहभागिको स्थाई ठेगाना	राज्यले निर्धारण गरेको क्षेत्रगत बर्गिकरण				आदिवासी / जनजाती	समुह / वर्ग						अक्षमता भएमा
								हिमालि	पहाडि	तराइ	अन्य		दलित	क्षेत्री	ब्राहमण	मधेसी	मुस्लिम	अन्य	
१	अब्दुल कलाम	पु	नगर प्रमुख	म.न.पा.	म.न.पा.	९८५७०५६८८६				✓							✓		
२	रीता कुमारी कुर्मि	म	नगर उपप्रमुख	म.न.पा.	म.न.पा.	९८५७०५३०३५				✓						✓			
३	रबिन्द्र प्र. चौधरी	पु	प्र.प्र.अ.	म.न.पा.	म.न.पा.	९८५७०५२२३३				✓		✓							
४	रेश्मिराज आर्याल	पु	उप सचिव शिक्षा	म.न.पा.	म.न.पा.	९८५७०६११०५			✓						✓				
५	निरञ्जन पौडेल	पु	प्र. शाखा प्रमुख	म.न.पा.	म.न.पा.	९८५७०५२७००			✓						✓				
६	प्रमोद कुमार चौधरी	पु	वडाध्यक्ष - १	म.न.पा.	म.न.पा. १	९८४७०३८०२१	_			✓		✓							
७	फरीद अहमद	पु	वडाध्यक्ष - ९	म.न.पा.	म.न.पा. ९	९८०४४४९२९०				✓							✓		
८	नैनदास मुराउ	पु	वडाध्यक्ष - ३	म.न.पा.	म.न.पा.३	९८४७२८५५८६				✓							✓		
९	राजेन्द्र प्र. चौधरी	पु	लेखा अधिकृत	म.न.पा.	म.न.पा.	९८४३२४०८३१				✓		✓							
१०	सुद्दि गडरीया	पु	का.पा.स.	म.न.पा.	म.न.पा.	९८४७२७६५१३				✓						✓			
११	सफि मोहमद मु.	पु	नागरीक समाज	म.न.पा.	म.न.पा.९	९८६९४७१९७६				✓							✓		
१२	बाल गोबिन्द	पु	नागरीक समाज	म.न.पा.	म.न.पा.	९८११९९६०२२				✓			✓						

१३	सलमान अहमद लो.	पु	वास संयोजक	म.न.पा.	म.न.पा.	९८०९४५९६९९	म.न.पा. ९			✓							✓		
१४	छेदि प्रसाद कुर्मि	पु	वडाध्यक्ष ५	म.न.पा.	म.न.पा. ५	९८१९४०१६४२				✓						✓			
१५	बच्चु कोहार	पु	वडा सदस्य	म.न.पा.	म.न.पा.८					✓						✓			
१६	उसा चमार	म	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.१०					✓			✓						
१७	इनद्राबति पासी	म	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.२					✓			✓						
१८	शान्ति पासी	म	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.५					✓			✓						
१९	शशिकला चौधरी	म	योजना शाखा	म.न.पा.	म.न.पा.१	९८११४३७९११				✓		✓							
२०	बृजेश यादब	पु	पंञ्जिकरण शाखा	म.न.पा.	म.न.पा.१	९८५७०५३२३२				✓						✓			
२१	सुधा वली	म	उ.स.	म.न.पा.	म.न.पा.	९८१०९७९३८०	रोल्पा		✓					✓					
२२	कलिमुन निशा	म	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.१					✓							✓		
२३	भुषाल कलवार	पु	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.२					✓			✓						
२४	बिन्दबासिनि चौधरी	म	म.वा.शाखा	म.न.पा.	म.न.पा.	९८६४९६२३८२				✓		✓							
२५	अनिल पाण्डेय	पु	रोजगार संयोजक	म.न.पा.	म.न.पा.	९८४९०३९९९०				✓						✓			
२६	राधेश्याम कलवार	पु	स्वा.शाखा	म.न.पा.	म.न.पा.	९८०६९६३९२७				✓						✓			
२७	चनतारा लोहार	म	कार्यपालिका स.	म.न.पा.	म.न.पा.	९८१५४३८६३१	म.न.पा. ११			✓			✓						
२८	बृजेश कुमार चौधरी	पु	स्वा.शाखा	म.न.पा.	म.न.पा १	९८५७०५३१५०				✓		✓							
२९	बालगोबिन्द कोरी	पु	नागरीक समाज	म.न.पा.	म.न.पा.	९८११९९६०११				✓			✓						
३०	रामरुप बढई	पु	वडाध्यक्ष ७	म.न.पा.	म.न.पा. ७					✓						✓			

तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण खण्ड

७. तथ्याङ्क प्रस्तुतिकरण र व्याख्या

(क) लैंङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि सूचक र उपसूचक अन्तर्गत प्राप्ताङ्क

क्रस	सुचक तथा उपसूचकहरु	पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क
०१.	**नीति, कानून, योजना**	**२०**	**१५.५**
	• नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीता	८	७
	• योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	५.५
	• बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	३
०२.	**संस्थागत व्यवस्था**	**२०**	**१५.५**
	• कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	३
	• समावेशी कार्यप्रणाली	४	२.५
	• समिति उपसमिति र कार्यदलमा लैंङ्गिक समानता र समावेशिता	४	३
	• वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशिता	४	४
	• तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापनमा लैंङ्गिक समानता र समावेशिता	४	३
०३.	**मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास**	**२०**	**१२.५**
	• मानव संशाधन तथा क्षमता विकास	८	५.५
	• अनौपचारिक मुल्यमान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१.५
	• कानुनी साक्षरता	४	३
	• विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	२.५
०४.	**सेवा प्रबाह**	**२०**	**१५**
	• पूर्वाधार विकास	४	३
	• प्रजनन स्वास्थ्य	४	३
	• शिक्षा कार्यक्रम	४	३
	• खानेपानी तथा सरसफाइ	४	३
	• स्वरोजगार तथा आयआर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	३
०५.	**सुशासन तथा उत्तरदायित्व**	**२०**	**१३**
	• सुशासन	४	२
	• उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	३
	• सुचना तथा संचार	४	३
	• अनुगमन तथा मुल्याङ्कन	४	२.५
	• समन्वय र सम्बन्ध विस्तार	४	२.५
जम्मा		**१००**	**७१.५**

यस महाराजगञ्ज नगरपालिकामा लै.स.सा.स परिक्षण केहि जनप्रतिनिधिहरुका लागि पहिलो पटकको अभ्यास भएको भएतापनि लै.स.सा.स परिक्षण प्रति जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूको चासो रहेको पाइयो । यस नगरपालिकामा सबैजसो व्यवस्था प्रदेशकै नीति तथा कानुनलाई आधार मानेर गर्ने गरिएको छ । यहाँ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति बनाइ कार्यान्वयनमा ल्याइ सकेको, नगरपालिकाको नयाँ बनेको भवन लैससास मैत्री सोच र लक्ष्यका साथ तयार गरिएको, कार्यालयमा स्थानिय भाषा जान्ने भाषा विज्ञको व्यवस्था गरि सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था रहेको, कार्यालयमा लैससास आचारसंहिता तयार गरीएको र सबै सेवाग्राही, जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूमा बुझाइमा एकरुपताका लागि पहल थालिएको, लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७७, ज्येष्ठ नागरिक सेवा तथा मिलान केन्द्र (सञ्चालन तथा व्यवस्थापन) सम्बन्धि कार्यविधि, २०७७, ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण निर्देशिका, २०७६, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि परिचयपत्र वितरण कार्यविधि, २०७६ निर्माण गरिएको जस्ता अभ्यासहरू भइरहेको पाउन सकिन्छ । नगरपालिकामा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान संचालन गर्ने, नारी दिवस मनाउने लगायतका कार्यक्रमहरू निरन्तर संचालनमा रहेका छन् भने नगरपालिकाले नगरक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न जातजाती तथा भाषा भाषी र धार्मिक समुदायको मौलिक संस्कृति रितिरिवाज र परम्परागत ज्ञान सिपको संरक्षण तथा प्रर्वद्धन गर्नका लागि समुदाय विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, अपाङ्ता भएका, दलित, मुस्लिम, विपन्न, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, पिछडिएको वर्ग तथा समुहको आर्थिक तथा सामाजिक शसक्तिकरणको लागि क्षमता विकास, संरक्षण तथा मूलप्रवाहीकरण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिने, कोष स्थापना गरि आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नीति लिएको छ । यद्यपी यस नगरपालिकामा महिला, जनजाति, दलित, अपाङ्ता भएका तथा पछाडि पारिएका वा परेका समुदायहरूलाई सिपमुलक तथा क्षमता विकासका क्षेत्रमा ठोस कार्यक्रमहरूको सुरुवाती चरणमा मात्र रहेका छन साथै विभिन्न कार्यक्रम तथा समितीहरूमा महिला सहभागिता रहेको भएता पनि निर्णय प्रकियामा महिला सहभागिताको सकृयता भने न्यून रुपमा रहेको छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्र फराकिलो साथै सुचकहरू स्पष्ट हुन नसक्दा नगरपालिकाले यस क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नलाई गहकिलो कार्यक्रमहरू ल्याउन समेत टोल टोलमा यस विषयमा जनचेतना फैलाउन जरुरी रहेकोले आगामी दिनमा योजना तर्जुमाको समयमा योजनावद्ध तरिकावाट अगाडी बढ्न सके यस क्षेत्रमा उपलब्धिमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सकिनेछ । यसका साथै नगरपालिकाले तय गरिसकेको लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी नीति अनुरुप नगरपालिकाका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाउन सके अझ प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।

नगर उपप्रमुखको संयोजकत्वमा बनेका कार्यदल, नगरपालिकाका कर्मचारीहरू, र जनप्रतिनिधिहरू बिच छलफल गरि आफ्नो मुख्य सरोकारको तथा सम्बन्धित शाखाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागी निर्धारित संरचनाको माध्यमबाट संस्थाको स्वमूल्याङ्कन गरी नतिजा सार्वजनिक गरिएको थियो । यो कार्यशाला संचालन गर्न सहभागितात्मक विधि अवलम्बन गर्नुका साथै सिकाई तथा अनुभवजन्य सिकाई प्रकृयालाई प्रयोगमा ल्याइएको थियो । प्राप्त नतिजालाई सरोकारवाला बिच प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो । प्रस्तुतिमा प्राप्त नतिजालाई थप प्रष्ट पारि साझा बुझाई तथा सहमति कायम गरिएको थियो । यसै गरि प्रतिवेदन तयारी चरण अन्तर्गत कार्यदल सगको समन्वयमा तयार गरिएको मस्यौदा प्रतिवेदन माथी नगरपालिका र प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले दिएको पृष्ठपोषणको आधारमा अन्तीम प्रतिवेदन तयारी गरिएको हो । लै.स.सा.स परिक्षणको समयावधिमा निम्न विधी अपनाई सुचकहरू माथी छलफल गरि तथ्याङ्क सार्वजनिक गरिएको थियो ।

- नगरपालिकाकोवार्षिक नीति, कार्यक्रम, बजेट आदिको अध्ययन तथा विश्लेषण ।
- नगरपालिकाकोऐन तथा कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरूको अध्ययन
- दिर्घकालिन तथा आवधिक विकास योजनाको अध्ययन र विश्लेषण
- वार्षिक प्रगति समिक्षा प्रतिवेदन अध्ययन
- मुख्य सरोकारवालाहरूसँग सूचना संकलन तथा अन्तरवार्ता (नगर प्रमुख तथा उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, वडाध्यक्ष, योजना तथा प्रशासन शाखा प्रमुख र विषयगत शाखाका प्रमुख)
- उपभोक्ता समिति र लक्षित वर्गसँग समूह छलफल ।

बिश्लेषण खण्ड

८. लैससास परिक्षण बिश्लेषणका औजारहरु

लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षणका लागि कार्यविधिमा उल्लेख गरिएका प्रमुख ५ वटा मूल विषयवस्तु र ती विषयवस्तुका पनि थप उपविषय वस्तुका १०० सुचकहरुमा सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकका आधारमा प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरिएको थियो । ती सूचकहरुमा अंक प्रदान गर्दा सहभागीहरुले कस्तो अवस्थामा पूर्णाङ्क अर्थात १ अंक दिने, कस्तो अवस्थामा ०.५ अंक दिने र कस्तो अवस्थामा ० अंक दिने भन्ने विषयमा सहभागीहरुलाई स्पष्ट हुने गरि निर्देशन पनि दिइएको हुँदा अंक प्रदान गर्ने प्रणाली व्यवस्थित एवम् वैज्ञानिक छ । यसरी सहभागीहरुले उपलब्ध गराएको अंकको आधारमा माकुरी जालो प्रयोग गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त नगरपालिकाले लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा के कस्ता कामहरु गरिरहेको छ र अव अरु के कस्ता कामहरु गर्न सकेको खण्डमा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकाले उल्लेख गरेका प्रावधानहरुको सम्वोधन हुन्छ भन्ने कुरा पत्ता लगाउन SWOT विश्लेषणको अभ्यासलाई पनि लैंगिक परिक्षणको औजारको रुपमा प्रयोग गरिएको थियो । यसका साथै मुख्य बिश्लेषणका औजारहरुलाई बुदागत रुपमा निम्नानुसार सांरासमा देखाउन सकिन्छ ।

- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी माकुरीजालो ग्राफ विधिबाट विश्लेषण
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको पक्षबाट नगरपालिकाको संस्थागत, नीतिगत र कार्यक्रमको सूचकहरूलाई आधार मानी स्तम्भचित्रबाट विश्लेषण
- नगरपालिकाको लैससासको क्षेत्रमा देखिएका सवल पक्ष र कमजोर पक्ष एवं अवसर तथा चुनौतिहरूको विश्लेषण ।

९. तथ्याङ्कको तुलनात्मक अध्ययण तथा बिश्लेषण

क्र.स.	मुख्य सुचक	क्र.स.	उप सुचक	आ.ब.०७७ /०७८		आ.ब.०७८/०७९	
				कुल अकं	प्राप्ताङ्क	कुल अकं	प्राप्ताङ्क
१	निती, कानुन, योजना	१.१	निती र कानुनमा समावेशीता , सहभागीता	८	१.५	८	७
		१.२	योजना तर्जुमा तथा कार्यक्रम	८	३	८	५.५
		१.३	बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	४	०.५	४	३
			कुल प्राप्ताङ्क	**२०**	**५**	**२०**	**१५.५**
२	सस्थागत व्यवस्था	२.१	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	०	४	३
		२.२	कार्यप्रणली समावेशी	४	१	४	२.५
		२.३	समिती, उपसमिती र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२	४	३
		२.४	वित्त व्यवस्थापन	४	०.५	४	४
		२.५	तथ्यांङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५	४	३
			कुल प्राप्ताङ्क	**२०**	**६**	**२०**	**१५.५**
३	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	३.१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	१.५	८	५.५
		३.२	अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	१.५	४	१.५
		३.३	कानुनी साक्षरता	४	१	४	३
		३.४	विपद व्यवस्थापनमा समावेशीता	४	०.५	४	२.५
			कुल प्राप्ताङ्क	**२०**	**४.५**	**२०**	**१२.५**
४	सेवा प्रवाह	४.१	पूर्वाधार विकास	४	१	४	३
		४.२	प्रजनन स्वास्थ्य	४	१.५	४	३
		४.३	शिक्षा कार्यक्रम	४	२	४	३
		४.४	खानेपानी तथा सरसफाई	४	२	४	३
		४.५	स्वाजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	०.५	४	३
			कुल प्राप्ताङ्क	**२०**	**७**	**२०**	**१५**
५	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	५.१	सुशासन	४	१	४	२
		५.२	उत्तरकायित्व र जवाफदेहिता	४	२.५	४	३
		५.३	सुचना तथा संचार	४	३	४	३
		५.४	अनुगमन तथा मूल्यांकन	४	०.५	४	२.५
		५.५	समन्यवय र सम्बन्ध विस्तार	४	०.५	४	२.५
			कुल प्राप्ताङ्क	**२०**	**७.५**	**२०**	**१३**
			कुल जम्मा	**१००**	**३०**	**१००**	**७१.५**

नीति कानुन र योजना लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण दिग्दर्शनको तालिका नं १ मा उपलब्ध गराईएका १०० ओटा प्रश्नहरूमा सहभागीतात्मक छलफल र प्रमाणीकरणका कागजातका आधारमा नगरपालिकाले कुल ७१.५ अंङ्क प्राप्त गरेको छ । सूचकहरूमाथी तुलनात्मक अध्यन गर्दा नगरपालिकाले नीति कानुन र योजना शिर्षक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा १५.५ अकं ल्याई अघिल्लो बर्षको तुलनामा राम्रो अभ्यास गरिरहेको पाउन सकिन्छ। यस सूचक अन्तर्गतका उपसूचक माथि भएको

अभ्यासलाई अध्ययन गर्दा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन चरणमा पूर्ण अंक अर्थात १०० प्रतिशत कार्य सम्पन्न भएको पाउन सकिन्छ तथापि लै.स.सा.स.सँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने कार्यक्रमहरूमा बजेट तर्जुमा गर्ने र संचालन गर्ने कार्य तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ। नीति र कार्यमा समावेशिता सहभागीताका सवालमा भने बढी लै.स.सा.स. मैत्री बनी कार्य अगाडि बढाउनु पर्ने अवस्था देखिन्छ। संस्थागत व्यवस्था सूचक नं. २ संस्थागत व्यवस्था १५.५ अंक प्राप्त भएको छ । यस अन्तर्गतका उपसूचकहरू वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता, कर्मचारी पदाधिकारीमा प्रतिनिधित्व लगायतमा समान पूर्ण अंक १०० प्रतिशत कार्य लै.स.सा.स. मैत्री भएको पाउन सकिन्छ । तथ्याङ्क संकलन तथा व्यवस्थापन समिति, उपसमिति र कार्यदलमा सहभागितामा लक्ष्य नजिक रहेको पाउन सकिन्छ भने, कार्य प्रणालि समावेशी बनाउनका लागि भने अझै कार्ययोजना बनाएर अगाडी बढ्नु पर्ने अवस्था रहेको पाउन सकिन्छ। मानव संसाधन तथा क्षमता विकास मानव संशाधन तथा क्षमता विकासको क्षेत्रमा नगरपालिकाले तुलनात्मक रूपमा सबैभन्दा कम अंक १२.५ अंक प्राप्त गरेको अवस्था छ। कानुनी साक्षरता तथा विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता उपसूचकमा १०० प्रतिशत कार्य लै.स.सा.स. मैत्री भएको पाउन सकिन्छ भने अनौपचारीक मूल्य मान्यता र कुसंस्कारका विरुद्ध जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन तथा कर्मचारी जनप्रतिनिधीको लै.स.सा.स.का सवालमा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू कार्ययोजना तय गरि अगाडी बढाउन सके नगरपालिकाको लै.स.सा.स. सम्बन्धी लक्ष्य समयमा नै पूरा हुन सक्नेछ। सेवा प्रवाह सेवा प्रवाह शिर्षक अन्तर्गत नगरपालिकाले १५ अंक प्राप्त गरी अगाडि बढ्ने प्रयास गरीरहेको छ भने यस अन्तर्गतका उपसूचकमा भने शिक्षा कार्यक्रम र खानेपानी तथा सरसफाइ उपसूचकका कार्यक्रममा पूर्ण अंक प्राप्त भएको छ भने पूर्वाधार विकास, स्वरोजगार तथा आयआर्जनका कार्यक्रम संचालनमा पनि लक्ष्य नजिक रहेको पाउन सकिन्छ । प्रजनन् स्वास्थ्य उपसूचक अर्न्तगतका कार्यक्रमहरूमा अझै लै.स.सा.स. मैत्री बन्नका लागि योजनावद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके नजिता हासिल गर्न सकिनेछ । सुशासन तथा उत्तरदायित्व नगरपालिकामा सुशासन तथा उत्तरदायित्व शिर्षक अन्तर्गत १३ अंक प्राप्त भएको छ । उपसूचकहरू माथि तुलनात्मक अध्ययन गर्दा अघिल्लो बर्ष भन्दा यो बर्ष केहि प्रगति देखियपनि गरी लै.स.सा.स.को सवालमा राम्रो अभ्यास रहेको पाउन सकिदैन । नगरपालिकाले सुशासन, समन्वय र सम्बन्ध विस्तार, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन जस्ता उपसूचक अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूमा योजनाबद्ध तरिकाले अगाडी बढ्न सके लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा नगरपालिकाले राखेको उद्देश्यहरू पूरा गर्न सफल हुने सुनिश्चित देखिन्छ ।

मुख्य उपलब्धि

१०. लैससास परिक्षण बिधिबाट देखिएका लैससासको अबस्था

- लै.स.सा.स परिक्षण सम्बन्धमा स्थानिय जनप्रनिधिहरू, न्यायिक समितिका पदाधिकारीहरू, कर्मचारीहरू, अन्य सहभागी सदस्यहरू लगायतको सकृय सहभागिता रहेको ।
- महिला, जनजाती, आदिबासी, दलित, सामाजिक, आर्थिक रूपमा पछाडी परेको वर्ग तथा समुदायको सहभागितालाई बढाएर विकासको प्रक्रियालाई संस्थागत गर्ने पक्षमा जोड दिन स्थानिय तहका जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरू सकारात्मक रहेको ।
- यस परिक्षणद्धारा स्थानिय तहले लै.स.सा.स. नीति बनाइ सकेको र उक्त नीतिलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन थप मद्धत पुगेको ।
- दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तीका लागि ध्यानाकर्षण भएको ।

- लै.स.सा.स. मैत्री पूर्वाधार विकासमा ध्यानाकर्षण बढेको ।
- स्थानिय तहको सामाजिक विकासका क्षेत्रको कार्यविस्तार गर्ने तर्फ ध्यानाकर्षण भएको ।
- लै.स.सा.स.को क्षेत्रमा सुक्ष्म विषयमा समेत सम्वेदनशील हुनु पर्ने रहेछ भनि समुहमा छलफल भएको ।
- लै.स.सा.स.का ५ वटा मूल बिषय र २२ वटा सहायक बिषयहरु तथा १०० वटा सुचकहरु माथिको स्व-मूल्याङ्कन र छलफल पश्चात् स्थानिय तहहरूले नीतिगत रुपमा प्राथमिकताका आधारमा योजना बनाइ कार्यविस्तार गर्ने प्रतिबद्धता गरेको ।
- सम्पन्न गरिएका कार्यहरूको विवरण (खण्डिकृत तथ्याङ्क) अद्यावधिक गर्न विशेष जोड दिने भनि सहमति भएको ।

१०.१ परिक्षण पश्चात प्रमुख सुचकहरुले प्राप्त गरेको अकंको लेखाजोखा

नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक परिक्षण गरिसकेपछि प्रमुख ५ वटा मूल विषयका १०० वटा सुचकहरुले प्राप्त गरेको अंकलाई विश्लेषण गरि छलफल गरिएको थियो । यस आधारमा लैंगिक परिक्षणमा पालिकाको अवस्था यस प्रकार देखिएको छ :

क्र.स.	प्रमुख सुचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्रप्ताङ्क
१.	नीति, कानून, योजना	२०	१५.५
२.	संस्थागत व्यवस्था	२०	१५.५
३.	मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास	२०	१२.५
४.	सेवा प्रबाह	२०	१५
५.	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	२०	१३
कुल जम्मा		**१००**	**७१.५**

१०.२ लैससास परिक्षण नतिजाको माकुरे जालो

(क). लै.स.सा.स परिक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

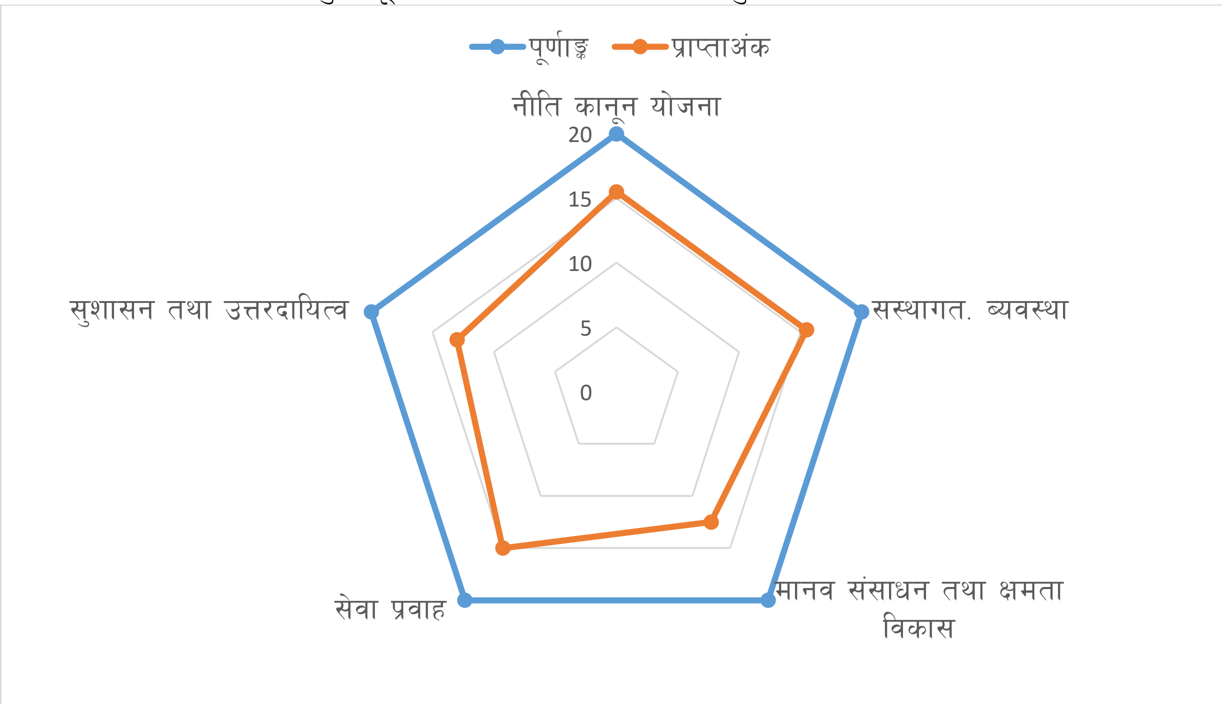

प्रस्तुत ५ वटा शिर्षक अर्न्तगतको माकुरी जालो माथी लै.स.सा.स. दृष्टिले अध्ययन गर्दा नगरपालिकाको कार्यसम्पादनमा सूचक न. १,२ र ४ अर्न्तगतका कार्यक्रमहरूमा राम्रो अभ्यास गरेको पाइयो भने सूचक नं. ३ र ५ अर्न्तगतका संचालित वा योजनामा रहेका कार्यक्रमहरूमा लै.स.सा.स.का सवालमा संवेदनशिल हुनु पर्ने अवस्था रहेको पाइयो । माकुरी जालोको रातो घेरामा प्रस्तुत प्राप्ताङ्कलाई निलो घेरामा प्रस्तुत पूर्णाङ्क सम्म पुऱ्याउनका लागि नगरपालिकाले आफ्नो कार्यसम्पादनमा राम्रो अर्थात पूर्ण अङ्क प्राप्त सूचकहरू माथिका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिदै कम अङ्क प्राप्त सूचकमाथि कार्ययोजना बनाइ अगाडी बढ्नलाई माकुरी जालोमा प्रस्तुत तथ्याङकले आधार प्रदान गर्दछ ।

(ख) लै.स.सा.स परिक्षण मुख्यसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

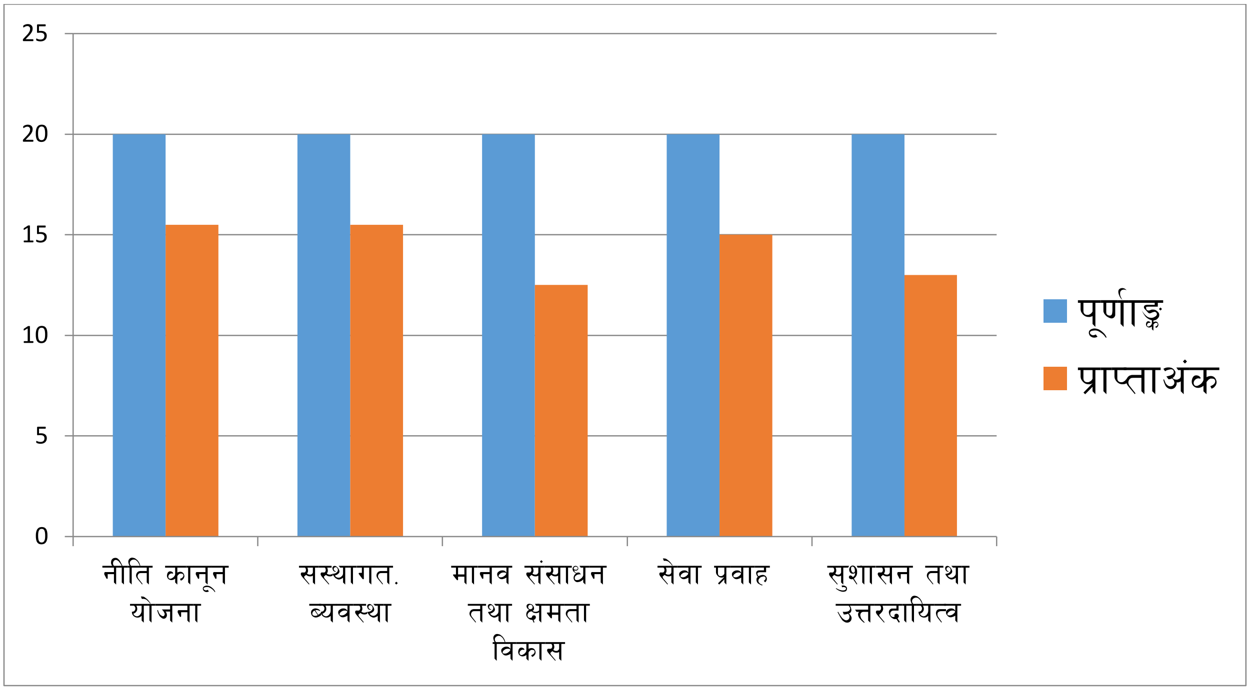

(ग) लै.स.सा.स परिक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा माकुरी जालोमा प्रक्षेपण

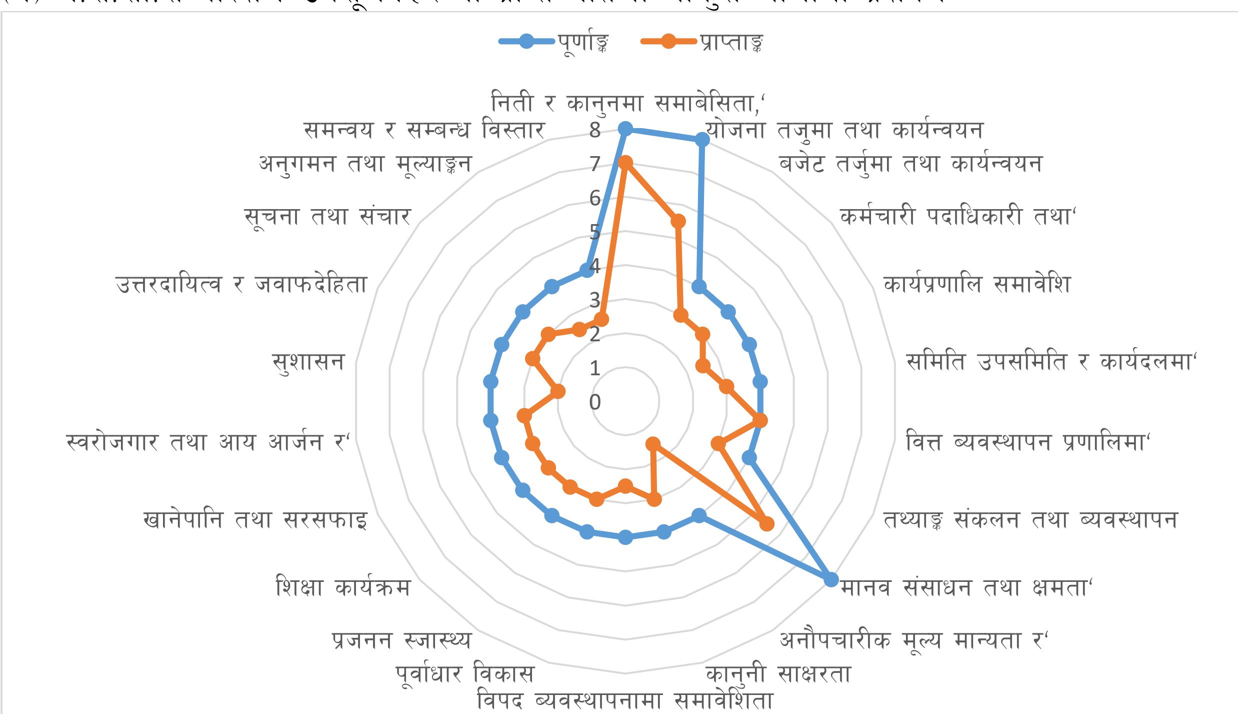

लै.स.सा.स. परिक्षणका ५ वटा सूचक अन्तर्गतका २२ ओटा उपसूचकहरूलाई माकुरी जालोमा अध्ययन गर्दा योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता, कानूनी साक्षरता, शिक्षा कार्यक्रम, खानेपानी तथा सरसफाई, लगायतका उपसूचकहरूमा पूर्ण अङ्क प्राप्त भएको छ भने बजेट

तर्जुमा तथा कार्यान्वयन, समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा समावेशीता, प्रजनन् स्वास्थ्य, पूर्वाधार विकास लगायतका उपसूचकहरूमा कम अङ्क प्राप्त भएको अवस्था छ ।

(घ). लै.स.सा.स परिक्षण उपसूचकहरूमा प्राप्त नतिजा स्तम्भ चित्रमा प्रतिबिम्ब

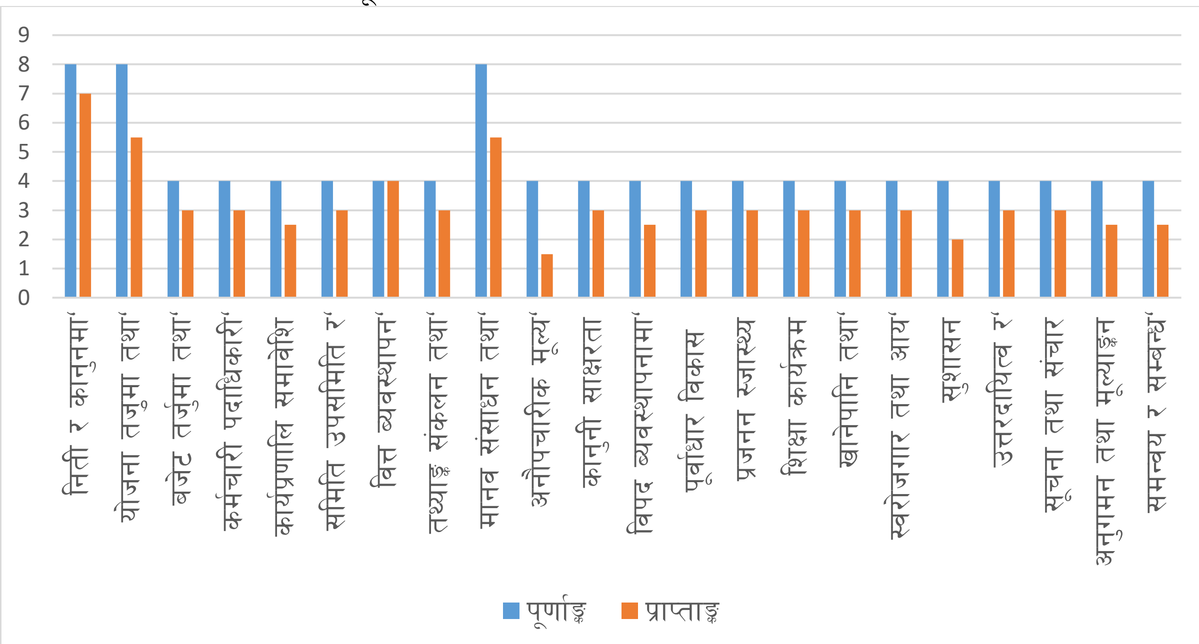

११. नगरपालिकामा लैससासका सबल पक्ष, सुधार गर्नुपर्ने पक्ष, अवसर र चुनौतीहरू

सबल पक्षहरु	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू	अवसरहरू	चुनौतीहरू
नीति, कानून, योजना			
उपभोक्ता समिति गठन गर्दा आम भेला गर्ने गरिएको, उपभोक्त समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला सहभागिता सुनिश्चित गरिएको ।	नगरपालिकाले तत्काल लैङ्गिक नीति निर्माण गरि पारित गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।	नगरपालिकामा विभिन्न जातजाती, समुदाय बिच सामाजिक र साँस्कृतिक विविधता रहेकोले सामाजिक समावेशीकरण व्यवहारमा लागू गर्ने अवसर छ ।	अर्थपूर्ण सहभागितामा लक्षित वर्गको आवश्यकता पहिचान
नगरपालिकाले तर्जुमा गर्ने कानून (ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, मापदण्ड), नीति/रणनीति तयार गर्दा लै.स.सा.स.को दृष्टिले सहभागिता हुने गरेको छ ।	कानून तथा नीति निर्माणको क्रममा लाभग्राही विशेषत: महिला तथा सामाजिक रुपमा वञ्चितिमा परेको समुदायको सुझाव लिनु पर्ने	स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ तथा अन्य कानूनी व्यवस्थाहरूमा लै.स.सा.स.सँग सम्बन्धित विभिन्न काम, कर्तव्य र अधिकारहरू स्थानीय सरकारलाई दिइएको	महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समुदायहरुका सहभागिता सुनिश्चितता ।
	लैङ्गिक दृष्टिकोणले महिला पुरुष तथा आप्रवासी र स्थानीय विच समान कामको लागि समान ज्यालादर हुने गरि श्रम नीति निर्माण गर्नुपर्ने ।	लै.स.सा.स. लागू गर्न स्थानीय सरकारले नीति, नियम कानून निर्माण गर्न सकिने अवसर छ ।	नीति तथा कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा चुनौती रहेको ।
	नगरपालिकामा लै.स.सा.स. तथा लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण, लैङ्गिक सशक्तिकरण लगायतका	लै.स.सा.स. कार्यान्वयनका लागि पालिकाले आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने ।	विभेद रहित समाज निर्माण गर्न ।

	विषयमा क्षमता अभिवृद्धि गराउने ।		
	नगरपालिकामा सञ्चालित लै.स.सा.स. सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन मूल्यांकन र समिक्षा गर्नु पर्ने	पुणः गरीने सोहि प्रकारका कार्यक्रमहरुका लागि पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने ।	
	संस्थागत व्यवस्था		
नगरपालिकामा कर्मचारी पदपूर्ति गर्दा सबै जातजाती, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको प्रतिनिधित्व हुन गरी समावेशी अवधारणाको लागू भएको ।	नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समुदायस्तरका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना, तथ्यांकको संकलन तथा अध्यावधिक गर्नुपर्ने ।	नगरपालिकाले कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरूको कार्य संचालनको लागि नीति, कानून र अभ्यास सम्बन्धि दस्तावेज निर्माण गर्ने हुँदा कार्य संचालन गर्न सजिलो हुने ।	पालिकाले गठन गर्ने समिति, उपसमिति तथा कार्यदलमा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको प्रमुख तथा निर्णयक तहमा प्रतिनिधित्व नहुनु ।
नगरपालिकाले गठन गर्ने गरेका समितिहरू, उपसमिति र कार्यदलहरूमा लैङ्गिक तथा सामाजिकरुपमा बहिस्करणमा परेका व्यक्ति र समूहको समानुपातिक प्रतिनिधित्व भएको ।	लैंङ्गिक विकास डेस्क स्थापना र सबै क्षेत्रको सहभागिता तथा समावेशिताको लागि संयन्त्र तयार गरि सहभागिता बढाउनु पर्ने ।	नगरपालिकामा लै.स.सा.स.को विकास र समावेशीकरणको लागि वञ्चितीकरणमा परेको समुदायको प्रतिनिधित्व र सहभागितको संभावना रहेको ।	वञ्चितिकरणमा परेका समुदाय र व्यक्तिहरूको स्वयं ढंगले विकासको मुलप्रवाहमा सहभागि नहुनु ।
नगरपालिकाको कार्यालयमा हुने दुर्व्यवहारको नियन्त्रणको लागि सुनुवाई हुने गरेका	दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन गरि नीति नियम बनाउनु पर्ने ।		नीति नियमहरूको व्यवस्था भए तापनि कार्यान्वियन सफल रुपले हुन नसक्नु ।
	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास		
जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई नेतृत्व विकास सम्बन्धि तालिम प्राप्त भएको ।	मानव संसाधन विकास शाखाको व्यवस्था हुनुपर्ने ।	नगरपालिका लगायत विषयगत कार्यालयहरूको एकमुष्ठ रुपमा बजेट विनियोजन तथा परिचालन गर्ने अवस्था रहेको ।	कार्यक्रम सञ्चालन तथा नीति निर्माणका लागि दक्ष जनशक्तीको कमि रहन सक्ने ।
हिंसामा परेका लक्षित वर्गलाई राहत एवं सहायता सामग्री वितरण गर्ने गरिएको ।	लोकसेवा आयोगको तयारी कक्षा सञ्चालन हुनुपर्ने ।	जनप्रतिनिधिहरूको कार्यक्रमप्रति सकारात्मक भावना र कर्मचारीहरूको सक्रिय सहभागित रहेको ।	लक्षित वर्गको न्यून चासो एवं निश्क्रियता रहेको ।
विपद्व्यवस्थापनमा लैङ्गिक समानता तथा समाजिक समावेशीकरणलाई प्राथमिकतामा राखेर गरिएको ।	नगरपालिकाको कुनै एउटा वडालाई नमूनाको लागि लैङ्गिक हिंसा रहित वडा घोषण गर्नुपर्ने ।	विपद् प्रभावित वर्गको खण्डिकृत तथ्यांक संकलन गर्न सकिने अवस्था	
बाल क्लव तथा बाल सञ्जाल मार्फत छुवाछुत, बालविवाह, बहुविवाह, चेलिबेटी बेचविखन एवं दाईजो प्रथा लगायत कुरीति विरुद्ध जनचेतना हुने गरेको ।	समुदायस्तरमा महिला लक्षित कानूनी साक्षरता सञ्चालन हुनुपर्ने ।	लै.स.सा.स. सम्बन्धि अभिमुखिकरण गरि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरू लै.स.सा.स.को बारे सचेत हुने ।	जातीय, छुवाछुत, बाल विवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा जस्ता सामाजिक कुरीतिहरू रोक्न चुनौती
	सेवा प्रवाह		
नगरपालिकाभित्र निर्मित भौतिक संरचनाहरू ड्रोइङ, डिजाइन गर्दा अपाङ्गता, बाल, महिला मैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा संरचना	नगरपालिकाले आफ्नो भवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा लै.स.सा.स. मैत्री दृष्टिकोणबाट	नगरपालिकाभित्र नयाँ बन्ने भौतिक संरचनाहरू अपाङ्गता, बाल, महिलामैत्री हुनु पर्ने प्रावधान सहित भवन तथा	लै.स.सा.स. सम्बन्धि व्यवहारिक अभ्यास कम भएको ।

निर्माण निर्देशिका कार्यान्वयनमा रहेको ।	समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गर्नुपर्ने ।	संरचना निर्माण निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न सकिने ।	
परिवार नियोजन, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू लगायत महिलाको प्रजनन् स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालनमा रहेको ।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेटको व्यवस्था गर्नुपर्ने।	महिला स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा आउने।	आर्थिक तथा सामाजिक विकासका लागि दक्ष जनशक्ति तथा स्रोतको अभाव ।
नगरपालिकाले आफ्नो पालिकाभित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामाग्री, पोसाक तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरी सबैलाई गुणस्तरीय शिक्षाको पहुँचमा पुऱ्याउन मद्दत गरेको ।	सरसफाई तथा फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागिता अभिवृद्धि जनचेतना लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गर्नुपर्ने	शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ र पूर्वाधार विकासको लागि उचित बजेटको व्यवस्था हुने	सबै वर्ग वा व्यक्तिहरूको सिप विकास गरि स्थानीय स्तरमारोजगारको अवसर सिर्जना गर्न चुनौती रहेका
सुशासन तथा उत्तरदायित्व			
नगरपालिकाले प्रवाह गरेको सम्पूर्ण कार्य कार्यपालिका तथा सभाले नीति नियमबाट पारित गर्ने गरेको ।	सुशासन ऐन २०६४ बमोजिम समय समयमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने ।	भ्रष्टचार निर्मुल, नागरिक सचेतिकरण तथा विधिको शासनको सुरुवात हुने ।	बहुल समाजमा एकता कायम गर्ने वा नखल्बल्याउने चुनौति ।
नगरपालिकाले जनसहभागितामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आइरहेको ।	वडा कार्यालयबाट प्रदान गर्ने सेवासुविधाहरू तथा लिईने रणनीतिहरूको बारेमा सर्वसाधारणहरूलाई सूचना प्रवाह गर्नुपर्ने ।	नगरपालिकाले निर्माण गर्ने वार्षिक योजना, नीति तथा कार्यक्रमको बजेट सहित सबै वर्गमा पारदर्शी हुने ।	अनुगमन तथा मुल्याङ्कनबाट सिकेका सिकाईहरू अर्को वर्ष लागु हुने योजना तथा कार्यक्रममा समावेश नहुने ।
हरेक आ.व.मा वार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन उपर छलफल हुने गरेको	हरेक शाखा, कार्यालय र वडा कार्यालयमा उजुरी पेटिकाको व्यवस्था गरि नागरिकका गुनासो तथा उजुरीलाई सम्बोधन तथा समाधान गर्ने व्यवस्था गरिनुपर्ने ।	लैंङ्गिक भेदभाव विरुद्ध क्षतिपूर्ति सहितको न्यायिक सुनुवाईको व्यवस्था रहेको ।	सामाजिक सुरक्षालाई पूर्ण बनाउनको लागि बजेटको व्यवस्था गर्नु ।

१२. लैससास बिकास कार्ययोजना

पूर्णाङ्क	प्राप्ताङ्क	अवस्था सुधारका लागि आवश्यक कृयाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी			समयावधी	थप आर्थिक दायित्व पर्ने/नपर्ने	
			पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयनकर्ता		पर्ने	नपर्ने
		१. नीति, कानून, योजना						
२०	१५.५	१.१ महिला, पुरुष लगायत लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकको समविकासका लागि लै.स.सा.स तय गरि सोही नीतिका आधारमा वार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्ने ।	महिला बालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	नगर कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	
		१.२ नगरपालिकामा लैङ्किक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परिक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने	महिला बालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक शाखा	नगर कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	
		१.३ हाल सम्म स्वीकृत भएका कानुन तथा नीतिहरूको बारेमा जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	प्रशासन शाखा प्रमुख	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा प्रमुख	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		१.४ नगरपालिकाको लै.स.सा.स. नीति तयार गर्ने	महिला तथा बालवालिका शाखा	नगर कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		१.५ बार्षिक कार्यक्रमहरू तय गर्दा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट प्रकिया GRB अबलम्बन गर्ने	महिला तथा बालवालिका शाखा र योजना शाखा	नगर कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		२. संस्थागत व्यवस्था						
२०	१५.५	२.१. नगरपालिकाको निर्णायक तहमा महिलाहरूको समानमा ५० प्रतिशत प्रतिनिधित्वको लागि पहल गर्ने ।	सम्बन्धित शाखा तथा कार्यपालिका	नगर कार्यपालिका	सबै शाखाहरू	निरन्तर		नपर्ने
		२.२ कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव, लैगिकहिंसा नियन्त्रणको लागि लै.स.सा.स आचारसंहिता बनाएर लागू गर्ने ।	प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		२.३ नगरपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समिक्षा सम्बन्धि कार्यका लागि गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हित हुने सवालमा सुझाव दिने परिपाटिको थालनी गर्ने ।	नगर उपप्रमुख तथा प्रशासन शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा र कार्यपालिका	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		२.४ नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना/तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरिवको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्शाङ्कन गर्ने	रोजगार शाखा	नगर कार्यपालिका	प्रशासन शाखा र कार्यपालिका	आ.व. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने

		२.५ कार्यक्रम अनुगमनका सूचकहरूमा लै.स.सा.स.संग सम्बन्धित सूचकहरू समेत समावेश गराउने ।	प्रप्रअ, प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रप्रअ, प्रशासन शाखा प्रमुख	प्रप्रअ, प्रशासन शाखा प्रमुख	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
३. मानव संसाधन तथा क्षमता बिकास								
२०	१२.५	३.१ लै.स.सा.सका सवालसँग सम्बन्धित राष्ट्रिय प्रावधानहरू, अन्तराष्ट्रिय प्रतिवद्धताहरू, सन्धि सम्झौताहरूका बारेमा जानकारी हुने गरी नगरपालिका स्तरिय तालिम सञ्चालन गर्ने ।	महिला तथा बालवालिका समिति	कार्यपालिका तथा सभा	महिला तथा बालवालिका शाखा	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	
		३.२ लैंगिक हिंसारहित नगरपालिका घोषणा गर्नका लागि महिला हिंसा विरुद्ध शुन्य सहिष्णुता अपनाएको लगायतका तथ्याङ्कहरू अद्यावधिक गर्दै लैजाने ।	महिला तथा बालवालिका समिति	कार्यपालिका	सबै वडा कार्यालयहरू	२ बर्ष		नपर्ने
४. सेवा प्रवाह								
२०	१५	४.१ नगरपालिका लगायत नगरपालिका अन्तर्गतका सरकारी संरचनाहरू निर्माण गर्दा लै.स.सा.स मैत्री हुने गरी निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिने ।	भवन तथा शहरी विकास शाखा तथा महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	भवन तथा शहरी विकास शाखा	निरन्तर		नपर्ने
		४.२ नगरपालिकाले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जाको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू संचालन गर्ने ।	योजना शाखा तथा सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	योजना शाखा	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	
		४.३ महिला, गरिब र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहयोग गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्सहान दिने र न.पा.बाट थप दायित्व आवश्यक परेमा सहयोग गर्ने	स्वास्थ्य शाखा तथा महिला बालवालिका शाखा	कार्यपालिका	स्वास्थ्य शाखा	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	
		४.४ लै.स.सा.स. आचारसंहिता तयार गरि कार्यालय परिसरमा टाँस गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	प्रप्रअ, प्रशासन शाखा प्रमुख	महिला तथा बालवालिका शाखा	चैत्र महिना भित्र	पर्ने	
५. सुशासन तथा उत्तरदायित्व								
२०	१३	५.१ नगरपालिकाले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा बञ्चितिकरणमा	प्रशासन विधेयक समिति	कार्यपालिका	प्रशासन शाखा	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र	पर्ने	

		परेको समुहदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याउने ।						
		५.२ नगरपालिकामा महिला, बालबालिका सवै जातजातिका विपन्न वर्ग, अपांगता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक लगायतलाई लक्षित गरी जनचेतना अभिबृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रमहरू गर्ने	महिला विकास शाखा तथा योजना शाख	कार्यपालिका	सामाजिक विकास शाखा	तेश्रो चौमासिक	पर्ने	
		५.३ कार्यक्रम तथा परियोजना कार्यान्वयनबाट सम्बन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सके नसकेको यकिन गर्ने ।	महिला विकास शाखा	कार्यपालिका	महिला विकास शाखा तथा योजना शाखा	आ ब २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		५.४ लै.स.सा.स विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जालिकरण गरी कार्ययोजना बनाई कार्य सुरुवात गर्ने ।	महिला विकास शाखा तथा सामाजिक विकास शाखा	कार्यपालिका	प्र प्रअ	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने
		५.५ नियमित रुपमा नगरपालिकाले गर्ने गरेको सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सामाजिक परिक्षण जस्ता सामाजिक जवाफदेहिताको औजारको प्रयोग गर्दा लै.स.सा.स. संग सम्बन्धित सवाल तथा समग्र तथ्याङ्कहरू लाई खण्डिकृत गरि अद्यावधिक गर्दै लैजाने कार्यको थालनी गर्ने ।	सामाजिक विकास शाखा	प्र प्र अ	सामाजिक विकास शाखा	आ.ब. २०८०/०८१ भित्र		नपर्ने

१३. निश्कर्ष

यस महाराजगञ्ज नगरपालिकाको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण गर्नका लागि प्रदेश सुशासन केन्द्र बाट खटाईएका विषय विज्ञको सहयोगमा एक नगरपालिका स्तरिय स्थायी लैससास कार्यन्वयन समिति र कार्यदल गठन गरे पश्चात परिक्षणका लागि आवश्यक तयारी सहित धेरै चरणहरुमा अध्ययन, छलफल तथा अन्तरक्रियाहरु सफलता पुर्वक सम्पन्न भएका थिए । कार्यदल र विज्ञको सहयोगमा नगरपालिकाका विषयगत शाखाका कर्मचारीहरु तथा अन्य पदाधिकारीहरु संग छलफल गरी नगरपालिकामा लैगिक संवेदनशीलताको विषयलाई अध्ययन गरेको थियो । यसै क्रममा नगरपालिकामा उपलब्ध नीति तथा कार्यक्रम लगायतका अन्य कार्यविधि लगायतका दस्तावेजहरु अध्ययन समेत गरिएको थियो । नगरपालिकाबाट सञ्चालन भइरहेका योजनाहरुका उपभोक्ता समितिहरुमा लैगिक संवेदनशीलता कार्यान्वयनको प्रभावकारितालाई लक्षित समुह छलफल गरि अध्ययन गरिएको थियो । लैससास परिक्षणलाई तिन चरणमा सम्पन्न गरिएको थियो ।

नगरपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु वीच छलफल गरि सुचकहरुमा स्कोरिङ गरिसके पछि दोस्रो दिन लैससास अभिमुखिकरण तथा सुचकहरुमा थप छलफल गरिएको थियो । यसै गरि सुचकहरुको प्राप्ताङ्कको आधारमा अन्तराल विश्लेषण गर्दै आगामी दिनमा नगरपालिकाले गर्नु पर्ने कामको सुची सहितको कार्य योजना तयार गरिएको थियो ।

१४. सुझाब

लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्य नगरपालिकाले गर्नु पर्ने कार्यहरु मध्ये एक हो । नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन र लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण निर्देशिकामा तोकिएका प्रावधानहरुको अधिनमा रहि गरिएको लैससास परिक्षण कार्यक्रमले विभिन्न चरणमा नगरपालिकाका पदाधिकारीहरु, कर्मचारीहरु तथा सेवाग्राहीहरुको विचार तथा राय लिएको थियो । यो आफैमा उत्कृष्ट छ तथापी केहि कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरु कार्यक्रममा सहभागी हुन सकेनन् । आगामी वर्ष लैससास परिक्षण गर्दा सवै कर्मचारीहरु त्था कार्यपालीकाकोको अनिवार्य उपस्थिति तथा सहभागिता गराउन आवश्यक देखिन्छ । यसै गरि केही विषयगत शाखाबाट प्रमुख भन्दा पनि सहायक कर्मचारीहरुको सहभागिता रहेकाले आगामी दिनमा यसमा सुधार गर्नु पर्ने देखिन्छ । अन्य कुराहरुलाई बुदागत रुपमा अझै प्रस्ट पारीन्छ ।

- पदाधिकारी एवम्कर्मचारीहरूलाई लैससास अवधारणा सम्बन्धि क्षमता विकास कार्यक्रम गर्ने ।
- लै.स.सा.स सम्बन्धि तालिमका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम दिनुपर्ने ।
- अनुगमन समितिमा ३३ प्रतिशत महिलाको सहभागिता सुनिश्चित भए तापनि कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्दा कार्यक्रमबाट लक्षितवर्गले प्राप्त गरेको लाभ र ती वर्गहरूमा कार्यक्रमले पारेको असर र प्रभावको लेखाजोखा तथा विश्लेषण हुनु पर्ने ।
- सूचना तथा अभिलेख व्यवस्थापन गर्दा खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानी योजना तर्जुमा गरिनुपर्ने ।
- संघिय सरकारका लैङ्गिक तथा सामाजिक विकासका नीति र प्रतिवद्धताहरूको अझ कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने ।
- लैससासमा छुट्यायको बजेटलाई कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- लै.स.सा.ससँग सम्बन्धित भएर गरिएका कार्यहरूको तथ्याङ्क राख्ने ।

अनुसुचिहरु

(क) परिक्षण पश्चात सूचकहरुले प्रप्त गरेको अंक

तालिका १: लैगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सूचक र मापनका अवस्थाहरू

नोटः मुल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवस्थालाई १ अंक, मध्यम अवस्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनु पर्नेछ। तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सूचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ। यी सूचकमा गरिने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो। समूहमा पहिला सूचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गरिएको थियो।

सि नं	मूल बिषय	सहायक बिषय	अंक	सूचक नं	सूचक	सूचकको अंक	प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार
१	नीति, कानून, योजना २०	नीति र कानूनमा समावेशिता, सहभागिता	८	१.१.१	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरे नगरेको	०-१	१	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणलेभएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदाको बिषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमामात्र समावेशी रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहकोनीति तथा कानूनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशमा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोलीनिर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षागर्दा लैससासदृष्टिकोणलेभएको, मस्यौदाको बिषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन रसहभागितामूलक हुने गरेको	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेका मस्यौदा नीति तथा कानूनी दस्तावेजहरु
२				१.१.२	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले	स्थानीय सरकारलेआफ्ना नीति, कानून, योजना का दस्ताबेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरु

					लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे। नगरेको			उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको	लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भएनभएको बारे आँसिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको	उपयुक्त भएनभएको बारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको	
३				१.१.३	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भए। नभएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश भएको	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू आँसिक रुपमामात्र समावेश भएको	स्थानीय सरकारकोनीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धी कुराहरू समावेश नभएको	स्थानीय सरकारकास्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र बार्षिक योजनासम्वन्धी दस्तावेजहरू
४				१.१.४	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन। छैनन्? (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेसम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत कुनै खास व्यवस्था नगरिएको	स्थानीय सरकारकोमहिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्नेनीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू

					व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)					
५				१.१.२	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नपर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ। छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नपर्याप्त प्रावधान राखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने खालका केही प्रावधानमात्र समावेश गरिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा बञ्चितिमा परेकोसमुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्नकुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहलेकार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिहरू र तिनको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज
६				१.१.३	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई	०-१	१	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध मिलाएको र	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध	संघीय कानूनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुनेहिंसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रवन्ध नमिलाएको	महिला तथावञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमानित कागजातहरू र माहिलातथावञ्चितीमापरेक ाससमुदायहरुकोस्वयमभना इहरुकोदस्तावेज

					हुने प्रवन्ध मिलाए। नमिलाएको			सोहिअनुरूपकार्यन्वयन हुनेगरेको	मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको		
७				१.१.७	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे। नरहेको	०-१	१	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको	महिला र पुरूषमाश्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज
८				१.१.८	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानरहे। नरहेको	०-१	१	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरुरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधानरहेको	स्थानीय तहकोनीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधाननरहेको	स्थानीय तहकोश्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन
९		योजना तर्जुमा तथाकार्यन्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति,कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ। छैन ?	०-१	०.५	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमामात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना रवार्षिक योजना तथा कार्यकममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विश्लेषण दस्तावेज

१०				१.२.२	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरे । नगरेको	०-१	0	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोलागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागिमात्र प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारणगर्दा महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूल पूँजीगत बजेटकोनिश्चित प्रतिशत छुट्याउनेनगरेको	गाउँपालिका ।नगरपालिकाको महिला, बालबालिका, तथा बञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहकोस्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारणगरेको बजेट सीमा
११				१.२.३	स्थानीय सरकारकोयोजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरे । नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट	०-१	१	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका योजना प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेका केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्नेगरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाटयोजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरुले माग गरेका योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरूको सूची, फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षितसमुहलेछनौटगरेकाक ार्यक्रमकोसूची

					आएका योजना कार्यकमहरुलाईसमेटे नसमेटेको परीक्षण)					
१२				१.८.४	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भए। नभएको ?	०-१	१	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषयमा छलफल नभएको	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमायोजना तर्जुमागर्दा महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकतापहिचान र परिपूर्ति गर्ने विषय समावेश भएको छ छैन
१३				१.८.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमाआवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिए। नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन)	०-१	०.५	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमाआवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमाआवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमाआवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने नगरिएको	योजना तर्जुमागर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरू को छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमाआवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन

१४				१.२.६	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनहुने गरे। नगरेको	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजनगर्ने गरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानताप्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजनपनि गर्नेनगरेको	स्थानीय सरकारलेदीगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्नेकार्यक्रमहरू बजेट विनियोजनदस्ताबेज
१५				१.२.७	स्थानीय तहकायोजना महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबने। नबनेको	०-१	१	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभर केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरीबनेको	स्थानीय तहकायोजनाले महिला, बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभपुग्नेगरीनबनेको	स्थानीय तहकायोजना दस्तावेज
१६				१.२.८	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भए। नभएको र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए।नदिएको	०-१	१	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूकोसहभागिता नभएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारकाउपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्वन्धी कानूनका प्रावधानहरू र केही योजनाको नमूना अवलोकन

१७		बजेट तर्जुमा तथाकार्यान्वयन	४	४.३.१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिए। नगरिएको ?	०-१	१	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतका सबै जातजाति र विपन्न वर्गकासमूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	बजेट तथाकार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू सँगको छलफल र परामर्श तथाविपन्नतास्तरीकरण सम्वन्धी आवधिक दस्तावेज
१८				४.३.२	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणनियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिए। नगरिएको ?	०-१	0	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणनियमितरुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारकाक्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माणएवं परीक्षणगर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु
१९				४.३.३	परिक्षणपश्चातलैङ्ग िक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट	०-१	०.५	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पर्याप्त बजेट तथा	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि बजेट तथा कार्यक्रम	परिक्षणपश्चातलैङ्गिक तथा समावेशी विषयमासुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु

					तथा कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरिए। नगरिएको ?			कार्यक्रम बार्षिक योजनामा समावेश गरेको	बार्षिक योजनामा समावेशभएपनि पर्याप्त नभएको	बजेटब्यवस्था हुने नगरेको	
२०				१.३.४	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गरिए। नगरिएको ? (बजेट तथाकार्यकमबीच भिडान)	०-१	१	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चितप्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले कहीँ बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममाखर्च गर्ने गरिएको।	स्थानीय सरकारकोबजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको।	बजेट तथाकार्यकमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज।
२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारीपदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिक ारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेकोछ।छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व रहेकोअवस्था।	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेकोअवस्था	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत)प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत पनि प्रतिनिधित्व नरहेकोअवस्था	स्थानीय सरकारकोनिर्णायक तहमा रहेका (कर्मचारी।पदाधिकारी) को नामावली।

२२				२.१.२	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेरणनीति लिइएको छ। छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेरणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायमध्येबाट केहीसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्नेरणनीति लिइएको अवस्था।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीचसमावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशी समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्नेरणनीति लिइएको छैन।	स्थानीय सरकारकाकर्मचारीहरूको पदपूर्तिको सम्वन्धी नीति, कानून र अभ्यास सम्वन्धी दस्तावेज।
२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिने गरेको। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिने गरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्वन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिने नगरेको।	स्थानीय सरकारले महिला तथा बिशेष समुदायलाई बिशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवा प्रवाह दस्तावेज।

२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको। नलिएको	०-१	१	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति लिएको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकारात्मक विभेदको नीति नरहेको।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकारात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज।
२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति छ। छैन ?	०-१	0	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति रहेको।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहकोनिश्चित कार्यनीति नरहेको।	महिला रपुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज।

२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ।छैन ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिए।नगरिएको)	०-१	१	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको) तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमालैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाकोव्यवस्था नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देश शर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज
२७				२.२.३	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ। छैन ?	०-१	१	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रणको लागिआचार संहिता बनाएर लागु गरिएको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाब र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाब र महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको।	स्थानीयसरकारबाट कार्यालयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाब महिलाहिंसा नियन्त्रण सम्वन्धी आचार संहिता दस्तावेज।निर्णय पुस्तिका।

२८				२.३.४	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१	०.५	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडा तहमा योजाना सम्वन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	योजना तर्जुमासमितिलाई र लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज, बैठकको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन।
२९		समिति, उपसमिति रकार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहे ।नरहेको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीकोमात्र	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वहुने व्यवस्था नरहेको।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका।

									प्रतिनिधित्व हुने गरेको।		
३०				२.३.२	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाए । नपाएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वस्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिकाको प्रति ।
३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने	०-१	०.५	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण सहित	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण नगरी	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव केहीपनि दिने नगरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्वन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु ।

					गरी विश्लेषण सहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?			नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।		
३२				२.३.४	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको प्रायः कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन कहिले काहीँमात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेगठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोहितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरु र कार्यान्वयन समीक्षा
३३		वित्त व्यवस्थापनप्रणालीमा समावेशिता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा	०-१	१	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि बार्षिक आर्थिक ऐनमा	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएको ।	स्थानीय तहमा महिलाविकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सीप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता बिषयमा स्रोत व्यवस्थापनका लागि लागि छुट्टै कोष स्थापना सम्वन्धी दस्तावेज ।

					उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको । नगरिएको ?				उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयननभएको ।		
३४				२.४.२	के आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोछ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएकोछ ?	०-१	१	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था भएकोतरउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकासर सशक्तिकरणको लागि वजेटको व्यवस्था तथाउनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएको।	आदिवासीजनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि वजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।
३५				२.४.३	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम	०-१	१	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तथासो अनुसार कार्यक्रम पहिचानगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेटको व्यवस्थाभएको तरसो अनुसार कार्यक्रम पहिचाननगरिएको।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि वजेट तथा कार्यक्रम प्रवन्ध नै नभएको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति, वजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्थाभएको दस्तावेज ।

					पहिचानगरिएकोछ ?					
३६				८.४.४	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचनाप्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१	१	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्युटरकृतलेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्वन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन बजे विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू ।
३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	८.५.१	के स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनतथा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) (गाऊं।नगर प्रोफाईल)	०-१	१	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्यांङ्क संकलनगर्ने गरेको र खण्डीकृत तथ्यांङ्कको समय समयमा अध्यावधिकगर्ने गरेको छ ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनगरेको तर खण्डीकृत तथ्यांङ्कको अध्यावधिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले आफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका(लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना।तथ्याँक संकलनपनि नगरेको ।	महिला, पुरुष, बालबालिका, सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिति आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाऊं।नगर प्रोफाईल ।

३८				२.५.२	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गर। नगरेको (गाऊं।नगरप्रोफाईल)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरी छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान गरेको तर छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन नगरेको।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक संकलन गर्दा बेरोजगार तथागरिबको पहिचान नै नभएकोले छुट्टाछुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	स्थानीय स्तरका समुदायस्तरका आधारभूत सूचना।तथ्याँक र नक्साङ्कन सहितको गाऊं।नगरप्रोफाईल।
३९				२.५.३	के स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको।	स्थानीयसरकारले आफ्नो पार्श्वचित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्यांक र सूचनालाई आधार मानिस्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको।	स्थानीयपार्श्वचित्र र खण्डीकृत तथ्यांक तथा सूचनाको विवरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज।
४०				२.५.४	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक	०-१	१	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याँक अध्यावधिक नगरेको।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथातथ्याँक अध्यावधिक गर्ने नगरेको।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रका सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख।

					अध्यावधिक गर्ने गरे । नगरेको ?					
४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथाक्षमता विकास	८	३.९.१	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरे नगरेको र छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वियनमा आए । नआएको ?	०-१	०.५	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरी छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वियनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार भएपनि छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वियनमा नआएको	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना तयार नगरेको, छुट्टैशिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भइ कार्यान्वियनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथासमावेशी विकासको लागि क्षमता विकास कार्ययोजना, बार्षिक बजेट किताब र लैससासमा खर्च गर्ने कार्यविधि ।
४२				३.९.२	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएका छन् वाछैनन् र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता	०-१	१	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी। कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिएको र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता गरिएको ।	स्थानीय सरकारकापदाधिकारी।कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम लिए पनि तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय सरकारकासबै पदाधिकारी।कमर्चारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी विकास, लैंगिक हिंशा सम्बन्धी तालिम नलिएका र तालिम कार्यकममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समानसहभागिता र उपस्थिति सुनिश्चितता नगरिएको ।	स्थानीय तहकापदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदान गर्दा कुल संख्याका आधारमा महिला तथापुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन।

					गरिएको थियो वा थिएन ?						
४३				३.१३	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ ।छैन ?	०-१	०.५	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाका आवश्यकतासमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाका आवश्यकतासमेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमका विषयवस्तुको प्रस्तुतीकरणमा लैङ्गिक सम्बेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाका आवश्यकतापनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिममा समेटिएको विषयवस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकतामा आधारितभएको तालिमको गुणस्तर, सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।
४४				३.१४	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्राबिधिक तालिम, क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन, छैनन् ? सो अनुसारको वजेटविनियोजन गरिएको छ, छैन ?	०-१	१	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूरहेका र सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूभएपनि सो अनुसारको वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरूर सो अनुसार वजेटविनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथालक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकाससम्वन्धी प्राबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च विवरण ।

४५				३.१.२	के स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वियन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत छन् ? (विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या)	०-१	१	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वियन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिन तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वियन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम दिने तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वियन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीयसरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्वन्धी तालिम तथाकार्यक्रमलाई कार्यान्वियन गर्न सक्ने विषयगत तालिमप्राप्त जनशक्ति संख्या विवरण ।
४६				३.१.३	के स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था छ ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीयसरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाइ र सो सम्वन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीयसरकारको संगठन संरचना र कार्यरत जनशक्तिको शाखागत विवरण ।
४७				३.१.४	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वियन भए नभएको । (संचालित तालिम कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने गरेपनि सबैले अवसर नपाएको ।	महिला रवन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षाका हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको बार्षिक कार्यक्रम र महिला तथावन्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्व तयारी सम्वन्धी कार्यक्रमहरूको उपस्थिति विवरण ।

४८				३.८	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरणगरिएकोछ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरणगरिएक ो।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएको।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएको र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूका बारेमा स्थानीयसरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरणकार्यकमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।
४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार विरुद्ध जनचेतना	४	३.९	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरीकार्यक्रम समयैमा सम्पन्न हुने गरेको।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएको।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकालागि बजेट समेत विनियोजन हुने नगरेको।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट विवरण तथा सञ्चालित कार्यक्रम कार्यकम संख्या, मिति र उपस्थिति विवरण।
५०				३.१२	लैङ्गिकहिँसारहित गाऊ।नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ?	०-१	0	लैङ्गिकहिँसारहित गाऊ।नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिंसाविरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको।	लैङ्गिकहिँसारहित गाऊ।नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको।	लैङ्गिकहिँसारहित गाऊ।नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिंसाका घटना उल्लेख्य संख्यमा रहेको।	लैङ्गिकहिँसारहित गाऊ।नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय विवरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिंसासम्वन्धी उजुरीदर्ता विवरण।

					(घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)						
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्नेगरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका)	०-१	०.५	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरिएको ।	महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू स्थानीय सरकारहरूले संचालन गर्नेगरे पनि प्रभावकारी नभएको ।	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका महिला विरुद्धसवै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमको उपस्थिति तथा निर्णय पुस्तिका
५२				३.२.४	के स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कुरीति हटाउन कार्यक्रमहरू संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि मध्ये केहीमात्र सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनगर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउने कार्यक्रम संचालनहालसम्म नगरेको ।	स्थानीयसरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत, छाउपडी, बालविवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति ।

५३		कानूनी साक्षरता	४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुमध्ये केही सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण गरिएको।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत केही जनप्रतिनिधिहरू तथा पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुमध्ये कसैलाई पनि नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरू, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको।	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण।

५४				३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख, प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूमध्ये केहीलाईमात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा अभिमुखीकरण गरिएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा कुनैपनि अभिमुखीकरण नभएको।	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रक्रिया र समाधान गर्नु पर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तु समेटी गरिएको अभिमुखीकरण कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण।
५५				३.३.३	के महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तैः कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा	०-१	०.५	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारेनियमितरुपम ाअनुशिक्षण हुने गरेको।	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका केही बिषयमा अभिमुखिकरण हुने गरेको।	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण नभएको।	महिलाहरूकोलागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी - कानूनी हकअधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या

					बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारेअनुशिक्षण)						
५६				३.३.४	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट के उनीहरु लाभान्वितभएका छन् ? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धकाकार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)	०-१	०.५	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धमहिलाहरू सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धकाबिषयहरु मध्ये केहीमा महिलाहरूको सशक्तिकरण भएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन नभएको र यसले महिलाको कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धकाकार्यक्रमहरूमा महिलाहरु सशक्त नभएको ।	महिलाहरूको लागिसंचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटीबेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धकाकार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या

५७		विपद व्यवस्थापनमा समावेशिता	४	३.४.१	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स गरे। नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे। नरहेको ?	०-१	०.५	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स हुने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान समेत रहेको।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिसँगमात्र परामर्श लिने गरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधि स्वीकृतगर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्तादस्ताबेजमा सिमान्तीकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष राहतको प्रावधान समेत नरहेको।	स्थानीय सरकारलेविपद व्यवस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनीति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको क्रममा गरिएको परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण।
५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत	०-१	०.५	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको।	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला रकेही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको।	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको।	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लिइएको लाभान्वित समूहका महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको तथ्याङ्क तथा राखी आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सूची।

					वितरण गर्ने गरे। नगरेको ?						
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी गर्ने गरे। नगरेको	०-१	१	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा केही वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई बिशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनीहरूको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण।
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा	०-१	०.५	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय मध्ये सिमितको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको।	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थिति विवरण।

					निर्णय गर्ने गरे। नगरेको ?						
६१	सेवा प्रवाह २०	पूर्वाधार विकास	४	४.१.२	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरंचनाको प्रावधान सहित हुने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्रीतथासंबेदनशील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुने गरेको।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीभएपनि लैङ्गिक र बालमैत्रीतथासंबेदन शील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतयार गर्दा महिला, बालबालिका र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिकबालमैत्रीतथ ासंबेदनशील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुने गरेको	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पूर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि स्वीकृत ड्रइङ, डिजायन, लगत अनुमानतथा संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिलेनिर्बाध प्रयोग गर्न सकिने गरीलैङ्गिक, बालरअपाङ्ग मैत्री / संबेदनशील संरंचनाकोड्रइङ, डिजायन भएको प्रमाण।

६२				५.१.२	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ।छैन ?	०-१	१	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूमध्ये केहीको मात्रनिर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माण गर्दा महिला, अपाङ्गता भएकाव्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने नगरेको ।	स्थानीय तहकाभवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिकपूर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूका ड्इङ, डिजायन र निर्मित संरचनाको कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनहरू ।
६३				५.१.३	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न	०-१	०.५	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने गरेको ।	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्नुपर्ने नीति बनाएको तर	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिनेकुनै नीति नै नभएको र हालसम्म यस बिषयमा नसोचिएको ।	स्थानीय तहले१५०० वर्गफिटभन्दा बढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथासंरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्वीकृत गर्दा महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथाबालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशनदिने नीति र स्वीकृत नक्साको प्रति ।

					निर्देशनदिने गरिएको छ । छैन ?				कार्यान्वयन नभएको ।		
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे । नरहेको ?	०-१	०.५	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेका ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको तर सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको ।	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परंपरागत तथा आधुनिक उर्जा (जन विद्युत, विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीति तथा आयोजनाहरू ।

६५			४	४.२.१	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भए। नभएको ?	०-१	०.५	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगा गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति कार्यान्वियन गरिएको।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन् स्वास्थ्य सम्वन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वियन नभएको।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा गलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वन केहीपनि नभएको।	गर्भवतीमहिलालाई जोखिमयुक्त, खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन।
६६		प्रजनन् स्वास्थ्य		४.२.२	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्षर समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ। छैन ?	०-१	०.५	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वियन नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्वन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केहीपनि नभएको।	स्थानीय तहको कार्यालय, अस्पाताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिकस्थलहरुमा बच्चालाईस्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन।
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार	०-१	१	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार	परिवार नियोजन, मातृ शिशु कल्याण, विस्तारित खोप, पोषण, जनसंख्या शिक्षा र जनस्वास्थ सम्बन्धीकार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनैपनि विशेष	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि प्रजनन र यौन शिक्षा आदानप्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तनक्यान्सर, पाठेघरको क्यान्सर र आङ्ग खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र

					सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरूसंचालन गरिएका छन् ?			कार्यक्रमहरूसंचालन गरिएका।	सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र संचालन भएका।	कार्यक्रमहरूसंचालित नभएका	स्वास्थशिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्वन्धी कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या।
६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट भए। नभएको ?	०-१	1	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वियनमा रहेको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको।	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितिकरणमा परेका व्यक्तिहरूको स्वास्थ्य बिमा गर्न सहजीकरण र सहयोगगर्ने चालु बर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गतबर्षको समीक्षा प्रतिवेदन।
६९		शिक्षा कार्यक्रम	४	४.३.१	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाए। नमिलाएको ?	०-१	1	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध मिलाएको।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने प्रवन्ध नमिलाएको।	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालबालिकालाई विद्यालयमा भर्नागराउने निर्णय तथा यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन।
७०				४.३.२	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा	०-१	1	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकेही	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकाकुनै बालबालिकालाई पनि दिवा खाजा, निशुल्क	स्थानीय तहलेआफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क

					परेका समूदायकासबै बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाए। नमिलाएको ?			खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	बालबालिकालाई दिवा खाजा, निशुल्क पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाएको।	पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध नमिलाएको।	पाठ्यपुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोसाक उपलब्ध गराउन छात्रबृत्तिकोव्यवस्था गरी निश्पक्ष वितरण हुने प्रवन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा कार्यान्वयन प्रतिवेदन।
७१				५.३.३	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए। नभएका ? (जस्तैः अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि) (कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)	०-१	०.५	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन भएका।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षा, आदि संचालन गर्ने नीति भएपनि बजेट विनियोजन नभएको।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षाआदि कुनैपनि संचालन नभएको।	अशिक्षित महिलाहरूको लागिशिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू अभिभावकशिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चादेखि बच्चा कक्षाआदि संचालनको उपस्थिति र चनुगमन प्रतिवेदन।

७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरे। नगरेको ?	०-१	०.५	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	केही विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्वन्धी सिमित कार्यक्रम संचालन हुने गरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम संचालन हुने नगरेको।	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टा छुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम संचालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु।
७३		खानेपानी तथासरसफाइ	४	४.४.१	गाउँपालिका। नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए। नभएको ?	०-१	१	गाउँपालिका। नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको।	गाउँपालिका। नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्थाभएको।	गाउँपालिका। नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको।	गाउँपालिका। नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए। नभएको अनुगमन गर्ने।
७४				४.४.२	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता	०-१	०.५	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामाकेही वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	स्थानीय तहको आयोजना तथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुला दिसामुख्त पालिका, घरघरमा शौचालय, डाँडा र गौंडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र संचालन प्रतिवेदन।

					कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे। नगरेको ?				
७५				४.५.३	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे। नगरेको ?	०-१	०.५	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहोर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलन तथा विसर्जन, घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरूषको समान सहभागिता हुनुपर्ने जस्ता चेतना अभिबुद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन।
७६				४.५.४	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको	०-१	१	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र	स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन।

					सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे। नगरेको ?			भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वियन नभएको ।	भण्डारण, परंपरागत इनार र कुवाको पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको।	
७७		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन	४	४.५.१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वियन गरिएको छ। छैन ?	०-१	१	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वियन गरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक केही कार्यक्रमहरू राख्ने गरिएको तर र बार्षिक बजेटमा समावेश गरी कार्यान्वियननभएको।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कुनै कार्यक्रम राख्ने नगरिएको।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्नु अगाडि बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक, आयमूलक र सीपमूलक कार्यकमको विषयवस्तु, बजेट तथा संख्या

७८				४.५.२	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वियवन गर्ने गरे। नगरेको ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	१	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वियवन गर्ने गरेको।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको तर कार्यान्वियवन नभएको।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय नगरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वियवन नभएको।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चितिकरणमा परेको समुदायकोक्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरूको संख्या र उपस्थिति, तथा स्वीकृत कार्यक्रम।
७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरे। नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिम सम्बन्धी सुचकाँक)	०-१	१	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गरेको।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वियन नभएको।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरेको।	ग्रामीण महिलाप्राविधिकहरू (पशु सेवा, कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) रसामाजिक परिचालक तयार गर्ने गर्ने निर्णय र मनोनयन, नियुक्ति वा गठन र तालिमसम्बन्धी विवरण।
८०				४.५.४	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा	०-१	०	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा	गरिब तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र क्रयशक्ति अनुरूप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरूको व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन।

					पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए । नभएको ?			पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	भएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	पालिकाको कार्यक्रम नभएको ।	
८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०	सुशासन	४	४.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१	१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरी सोही कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी गरेपनि सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानून जारी र कानून बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएका निर्णय ।
८२				४.१.२	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा	०-१	०.५	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति	स्थानीय तहले विधिको शासन, व्यापक जनसहभागिता, भ्रष्टाचार बिरूद्ध शून्य सहनशीलता, सेवा प्रवाहमा निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।

					परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?			नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	
८३				५.१.३	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिति)	०-१	०	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा कार्यक्रमतय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताका क्षेत्रमा कुनै कार्यक्रमतय नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासकालागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रमसंख्या र उपस्थिति ।
८४				५.१.४	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गरेको छ ?	०-१	०.५	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरू समयैमा सम्पन्न गर्ने गरेको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्न कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्नेकुनै कार्यक्रममा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको ।	संयुक्तराष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयनगर्ने कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यकम संख्या, कार्यकम संचालन भएको संख्या र उपस्थिति ।

८५		उत्तरदायित्व र जवाफदेहिता	४	५.३.१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीयसरकारले आकल झुकल केही कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेको।	स्थानीयसरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेको।	स्थानीयसरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण गरेको प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति।
८६				५.३.२	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायकासदस्यको उपस्थिति रहनेगरे। नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायकोउपस्थिति रहनेगरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीँमात्रउपस्थिति रहनेगरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायकोउपस्थिति रहनेनगरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति रजिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका व्यक्तिकोउपस्थिति।

८७				५.३.३	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे। नगरेको र यसरी उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे। नगरेको ?	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयकाविषयम ा उठेका प्रश्नमध्ये केहीकोमात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठ्ने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको।	स्थानीयसरकारले गर्ने सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, नियमित पत्रकार भेटघाट र सूचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथासमुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यकम र सो को कार्यान्वयकाविषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख।
८८				५.३.४	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याए। नल्याएको ?	०-१	१	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वयनमा आइनसकेको।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा नल्याएको।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको स्वीकृत आचार संहिता।

८९		सूचना तथा संचार	४	५.३.१	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरे। नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे पनि महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने नगरेकोर महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिकनगरेको ।	स्थानीयसरकारले नियमितरुपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकीकरण र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग, दलित, अपाङ्गता भएकाव्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट सार्वजनिकगरेको अभिलेख ।
९०				५.३.२	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	१	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीयसरकारले स्थानीय सूचनाहरू स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गरेको विवरण ।
९१				५.३.३	के स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा	०-१	०.५	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वाटकेहीमात्र समावेशी तथा लैंगिकसमानता	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वाट समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी	स्थानीयसरकारले स्थानीय रेडियो, एफ.एम. र छापा माध्यमद्वारा समावेशीकरण तथा लैंगिकसमानता सम्बन्धी प्रवाहित सूचनाको प्रति ।

					लैंगिकसमानता सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?			सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	सम्बन्धी सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	सूचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	
९२				५.३.४	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ? (आधार तथ्याँकसँग समेत तुलना गर्न सकिने)	०-१	०.५	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह भएपनि यसबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाह नभएको र स्थानीय तहका कार्यक्रमबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	के स्थानीयस्तरमा महिला, बालबालिका सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलितमधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिक लगायत अन्यलक्षित समुहहरूको सूचना, शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यीवर्गहरूको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्याँक वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथामूल्याङ्कन	४	५.४.१	के कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वियनबाट सम्वन्धित	०-१	०.५	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वियनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वियनबाट सम्वन्धित समुदायले	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वियनबाट सम्वन्धित समुदायले लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रमतथा परियोजना कार्यान्वियनबाट सम्वन्धित समुदायले पूरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।

					समुदायले पूरा लाभ लिन सकेको छ ?				केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।		
९४				५.४.२	के स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धीकार्यक्रमको संचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१	0	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धीकार्यक्र मकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकास सम्वन्धीकार्यक्र मकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्र मकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	स्थानीयसरकारले संचालन गरेका कार्यकमको अनुगमन, मूल्याङ्कन गर्दा लैङ्गिक समानता तथासामाजिक समावेशी विकासकाकार्यक्रमकोसंचालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभावविश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९५				५.४.३	के स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासीजनजात ि, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगाय तलाई लक्षित	०-१	1	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने गरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति , दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथिछलफल हुने नगरेको ।	स्थानीयसरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जातजातिका विपन्न वर्ग (आदिवासीजनजाति, दलित मधेशी, मुश्लिम, पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठनागरिकलगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।

					कार्यक्रम माथिछलफल गर्नेगरेका छ ?				माथियदाकदा छलफल हुने गरेको ।		
९६				५.४.४	के अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१	1	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथामूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरू कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गरेको प्रमाण ।
९७		समन्वय र सम्बन्ध बिस्तार	४	५.५.१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वियनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१	1	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वियनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वियनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वियनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरूले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वियनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गरेको प्रमाण ।
९८				५.५.२	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच सञ्जाल बनी कार्यगतछलफल	०-१	०.५	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमाआकलझुक	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जालमा कार्यगतछलफल तथा यस	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच बनेको सञ्जाल मा कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि कार्य गरेकोप्रमाणित

					तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे। नगरेको ?			लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरेको।	ल कार्यगतछलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरेको।	क्षेत्रको विकासको लागि कार्य हुने नगरेको।	हुने बैठकका निर्णयपुस्तिका तथा निर्णय।
९९				८	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	०.५	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने गरेको।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केहीप्रतिनिधिलाई मात्रलैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिम दिने कार्यक्रम रहेको।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिमहरू प्रदान गर्ने नगरे।	लैङ्गिक समानतातथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरूलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्वन्धी क्षमता विकासतालिम प्रदान गरेको कार्यकम संख्या र उपस्थिति।

१० ०				२.२.१	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वियनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वियन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजन ा तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे। नगरेको ?	०-१	०.५	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वियनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वियन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वियन गर्ने गरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वियनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वियन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वियन नगरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वियनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वियन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वियन गर्ने नगरेको ।	महिला विरुद्धहुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यान्वियनका लागि तयारगरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्वाट पारितप्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यान्वियन राष्ट्रिय कार्ययोजना, मानव अधिकारकार्ययोजना तथा छुवाछुत बिरूद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनिउल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूमा विनियोजन भएकोस्वीकृत वार्षिक कार्यकम र बजेट ।

(ख). उपस्थिति

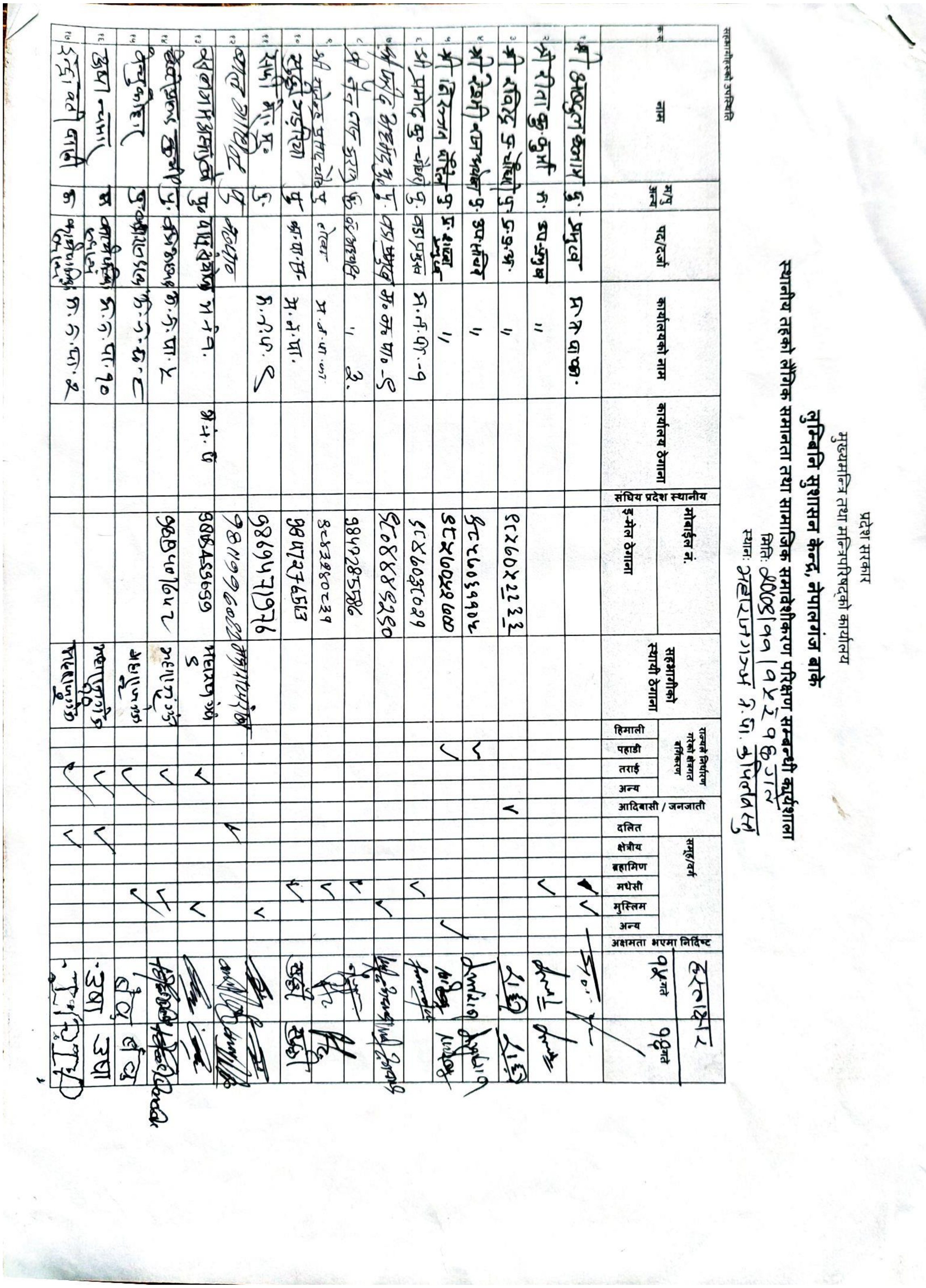

प्रदेश सरकार

मुख्यमन्त्रि तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

लुम्बिनि सुशासन केन्द्र, नेपालगंज बाके

स्थानीय तहको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सम्बन्धी कार्यशाला

मिति: २०८१।११।१५ र १६ गते

स्थान: महाराजगञ्ज न.पा. कपिलवस्तु

सहभागीहरुको उपस्थिति

क्र.स.	नाम	म/पु/अन्य	पद/दर्जा	कार्यालयको नाम	कार्यालय ठेगाना	संघिय प्रदेश स्थानीय	मोबाईल नं. / इ-मेल ठेगाना	सहभागीको स्थायी ठेगाना	हिमाली	पहाडी	तराई	अन्य	आदिवासी / जनजाती	दलित	क्षेत्रीय	ब्रहामिण	मधेसी	मुस्लिम	अन्य	अक्षमता भएमा निर्दिष्ट	हस्ताक्षर १५ गते	हस्ताक्षर १६ गते
१	श्री अब्दुल क्लाम	पु.	प्रमुख	म.न.पा.का.													✓	✓			[signature]	[signature]
२	श्री रीता कु. कुर्मी	म.	उप-प्रमुख	,,													✓				[signature]	[signature]
३	श्री रविन्द्र कु. चौधरी	पु.	प्र.प्र.अ.	,,			९८२६०४२२३३						✓								[signature]	[signature]
४	श्री रेश्मी राजभण्डारी	पु.	उप-सचिव	,,			९८२६०३११०४			✓											[signature]	[signature]
५	श्री निरञ्जन पौडेल	पु.	प्र. शाखा प्रमुख	,,			९८२६०४२६००			✓									✓		[signature]	[signature]
६	श्री प्रमोद कु. चौधरी	पु.	वडा प्रमुख	म.न.पा.-१			९८४६०३८०२१										✓				[signature]	
७	श्री फरीद अहमद कु.	पु.	वडा प्रमुख	म.न.पा.-९			९८०८४४५२५०											✓			[signature]	[signature]
८	श्री नेन नाथ कुराज	पु.	वडा अध्यक्ष	,, ३.			९८४७२८५५८६										✓				[signature]	
९	श्री सुरेन्द्र प्रसाद चौधरी	पु.	लेखा	म.न.पा.का.			९८४३२८०८३१										✓				[signature]	[signature]
१०	सुद्धी गड़रिया	पु.	का.पा.प्र.	म.न.पा.			९८४७२७६५६३										✓				सुद्धी	सुद्धी
११	सफी मो. मु.	पु.		म.न.पा. ९			९८६९४७१९७६											✓			[signature]	[signature]
१२	बाल गोबिन्द	पु.	मण्डल				९८११९९६०८२	महाराजगंज						✓							[signature]	[signature]
१३	रसलाम मअसाक्के	पु.	वायु संयोजक	म.न.पा.	श्रं.नं. ७		९८६८४५९६९९	महाराजगंज ५			✓							✓			[signature]	[signature]
१४	विलोचन कुर्मी	पु.		म.न.पा. ५			९८१४०७१६४२	महाराजगंज			✓						✓				[signature]	[signature]
१५	बेचु कोहार	पु.		म.न.पा. ८				महाराजगंज			✓						✓				बेचु	बेचु
१६	ऊषा न्यामा	म.	कार्यपालिका सदस्य	म.न.पा. १०				महाराजगंज १०			✓			✓							उषा	उषा
१७	इन्द्रावती पाली	म.	कार्यपालिका सदस्य	म.न.पा. २				महाराजगंज २			✓			✓							[signature]	[signature]

महाराजगंज

लुम्बिनि सुशासन केन्द्र, नेपालगंज बाके

स्थानीय तहको लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण सम्बन्धी कार्यशाला

मिति:

स्थान:

सहभागीहरुको उपस्थिति

क्र.स	नाम	म/पु अन्य	पद/दर्जा	कार्यालयको नाम	कार्यालय ठेगाना	संघिय प्रदेश स्थानीय	मोबाईल नं. / इ-मेल ठेगाना	सहभागीको स्थायी ठेगाना	राज्यले निर्धारण गरेको क्षेत्रगत वर्गिकरण: हिमाली	पहाडी	तराई	अन्य	आदिबासी / जनजाती	समूह/वर्ग: दलित	क्षेत्रीय	ब्रहामिण	मधेसी	मुस्लिम	अन्य	अक्षमता भएमा निर्दिष्ट	हस्ताक्षर १४ गते	१५ गते
१८	शान्ति पासी	म	कार्यपालिका सदस्य	महाराजगंज-६	क.न.पा ५			क.न.पा-६			✓			✓							[signature]	[signature]
१९	शशिकला चौधरी	म	योजना शाखा	महाराजगंज न.पा	म.न.पा. १		9811453791	कृष्णनगर-१			✓						✓				[signature]	[signature]
२०	इर्शाद खान	पु	पंजिकरण शाखा	,,	,,		9848023121	क.न.पा-११			✓						✓				[signature]	[signature]
२१	सुधा पल	म	ई.उ.स	महाराजगंज न.पा	म.न.पा		9840966300	सन्धिखर्क) अ.न.पा २		✓									✓		[signature]	[signature]
२२	कलिमुन निसा	म	कार्यपालिका सदस्य	,,	,,			शि.न.पा-५		✓	✓							✓			कलिमुन	
२३	कुशल थापा		,,	,,	,,			,, -२													[signature]	
२४	बिन्दुवासिनी चौ	म	प्र.शा. शाखा	महाराजगंज न.पा	क.न.पा		9864962382	क.न.पा ४			✓						✓				Bhaul	Bhaul
२५	अनिल पाण्डेय	पु	टी.से.	,,	,,		9849039570	-६			✓						✓				[signature]	[signature]
२६	राजेश प्रसाद कलवार	पु	ना.प्रा.	,,	,,		9806963927	,, -२			✓						✓				[signature]	[signature]
२७	चानलाल लोहार	म	कार्यपालिका	महाराजगंज	,,		9815438631	क.न.पा ११			✓						✓				चानलाल	चानलाल
२८	ब्रजेश कुमार चौधरी	पु	स.क.प्र.	महाराजगंज नगरपालिका	म.न.पा - १		9857053150	क.न.पा. १			✓						✓				[signature]	[signature]
२९	बाल गोबिन्द चौधरी	पु		महाराजगंज	,,		9819996022								✓						[signature]	[signature]
३०	धीराज शर्मा	पु	प्रशिक्षक	इन्टिग्रिटी इन्स्टिच्युट	कोहलपुर बाँके		9858036025	गैंडाकोट-३			✓					✓					[signature]	[signature]
३१	रामरूप वर्ढई	पु	वडा अध्यक्ष	म.न.पा.	म.न.पा-६			म.न.पा. ६			✓							✓			[signature]	[signature]
३२																						
३३																						
३४																						

(ग) कार्य सम्पन्नताको पत्र

महाराजगंज नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
महाराजगंज, कपिलवस्तु
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प.स.०७९/८०
चलानी नं. १०४६

मिति :२०७९/११/१६

श्री प्रदेश सुशासन केन्द्र लुम्बिनी प्रदेश
प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम
नेपालगंज, बाँके ।

बिषयःजानकारी सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत बिषयमा यस महाराजगंज नगरपालिकाको आयोजना तथा तहाँ कार्यालयको सहयोगमा यस नगरपालिकामा मिति २०७९/११/१५ र १६ गतेका दिन संचालन गरिएको २ दिने लैगिंक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ब्यहोरा जानकरीको लागि अनुरोध छ ।

रबिन्द्र प्रसाद चौधरी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

" शिक्षा उद्यम रोजगार र पूर्वाधार स्थानीय विकासको आधार "
महाराजगंज, कपिलवस्तु, नेपाल, फोन नं ०७६-४०००५०
ईमेलः info@maharajgunjmun.gov.np वेबसाइटः maharajgunjmun.gov.np

(घ) कार्यक्रमका तस्बिरहरु